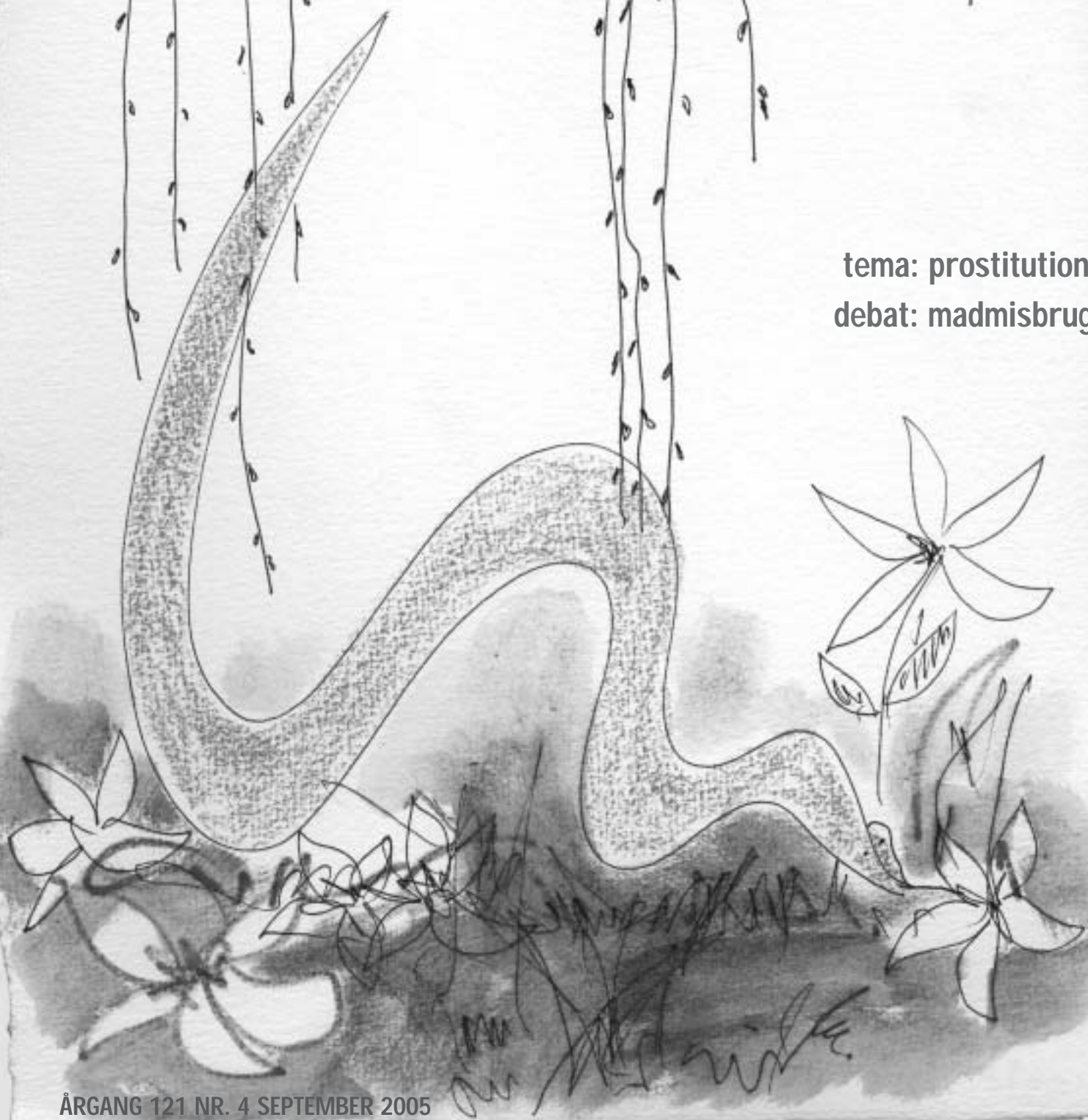

KØN, KULTUR & POLITIK

KVINDEN & SAMFUNDET &

tema: prostitution
debat: madmisbrug

Dansk Kvindesamfund arbejder for fuld ligestilling af og ligestilling af og ligestilling af kvinder og mænd, så de på lige vilkår kan gøre deres indsats i hjem, erhverv og det offentlige liv

KVINDEN & SAMFUNDET

September 2005 - 121. årgang
www.kvindenogsamfundet.dk

Udgiver: Dansk Kvindesamfund
Niels Hemmingsensgade 10, 3.sal
1153 Kbh. K. Tlf. og fax: 33 15 78 37
Internet: www.kvindenogsamfundet.dk
E-mail: danskkvindenogsamfund@mail.dk

Medlemskab af Dansk Kvindesamfund inkl. abonnement på Kvinden&Samfundet koster 450 kr./år, studerende 300 kr./år, B-medlemskab (kun Kvinden&Samfundet uden medlemskab) 250 kr./år
Udgivet med støtte fra Hulda Pedersens Legat

Redaktør (ansvarshavende):
Journalist Jane Deleuran
Redaktøren forbeholder sig ret til at forkorte og redigere i indsendte indlæg
Kvinden&Samfundet udkommer i ordinær udgave 4 gange årligt: februar, juni, september og december
Desuden udkommer et landsmødenummer i april

Næste nummer udkommer i februar 2006
Vejledende deadline er 5. januar 2006
Indlæg kan sendes som vedhæftet fil eller på diskette til:
Jane Deleuran,
Niels Hemmingsensgade 10, 3.sal,
1153 Kbh. K.
E-mail: janedeleuran@sol.dk
mobil: 30 52 74 29
Annoncer optages efter aftale

Design og layout:
Erhard&Deleuran

Repro og tryk:
Reklameholdet, Jylland - Filipsen
Dalbyvej 93
6000 Kolding, www.filipsen.com
ISSN: 0106-5084
Trykkes i 1400 eksemplarer

Bladets leder udtrykker Dansk Kvindesamfunds holdninger. Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med foreningens synspunkter

Forsideillustration: Dorte Wier
www.dortewier.esmartdesign.com

Dette blad er sponsoreret af

TUBORFONDEN

Kære læser

For nylig var jeg i selskab med en gruppe samfundsengagerede borgere. Prostitution blev nævnt i fællessnakken, så jeg fortalte, hvad ansatte på Reden København for nyligt fortalte mig:

At 148 nye prostituerede har henvendt sig i løbet af årets første seks måneder, og at tallet ryster de ansatte dybt. Jeg fortalte, at det mest rystede mig at høre, at en gravid narkoprostitueret er et populært køb.

Med afsæt i Redens oplysninger uddybede jeg min personlige holdning: nødvendigheden af et forbud mod køb af sex.

De samfundsengagerede gik til angreb. Ikke på de prostituerede, eller på de mænd der køber kvinder, men på mig og mine holdningsfæller.

Næppe noget emne kan som prostitution holdningsdele befolkningen. De ovennævnte samfundsengagerede ignorerede, som deres fæller gør, veldokumenterede fakta.

Tragedien er åbenbart kvinder a la mig, vores krav om et forbud imod menneskekøb undertrykker kvindens frie valg, og voila - vi krænker de prostituerede mere end de mænd, som køber og sælger kvinder.

Hvilken mageløs fiffig og uengageret metode at forholde sig til prostitution på - for at omgå køberens ansvar og undgå selv at tage stilling, endsige argumentere sagligt.

Saglige argumentationer og faglige, dem hører vi i Kvinden&Samfundets efterårstema om prostitution - i artikler om mænds seksualitet, sexkøberne, kriminalisering, de handlede og prostituerede kvinder, køns- og magtperspektivet.

Septemberdebat handler om spiseforstyrrelser. Livsstilssygdommen som invaliderer livet for et ukendt stort antal børn og voksne.

Stort tillykke, Dansk Kvindesamfund har fået sit kvindekrisecenter, det åbner den 1. november på Frederiksberg. Edith Hansen beretter på side 21.

Stort desværre, Kvinden&Samfundet udkommer først næste gang i februar 2006.

Venlige hilsener,
Jane Deleuran, redaktør

KVINDEN & SAMFUNDET & INDHOLD

prostitution	4	TEMA
Derfor bør vi kriminalisere prostitutionskunden Af Kenneth Reinicke		
Trafficking i Danmark Af Trine Lund-Jensen	6	
Venter på Godot? Af Hanne Helth	9	
Sexkøb: en menneskeret eller et kønsproblem? Af Lone Dybkjær	12	
Kampen mod kvindehandel Af Nell Rasmussen	14	
madmisbrug	16	DEBAT
Når mad æder livet Af Jane Deleuran		
Landsstyrelsen/lokale kredse	20	DANSK KVINDESAMFUND
DK åbner krisecenter Af Edith Hansen	21	
Program for DK-kredsnetværksmøde i Silkeborg	22	
Kredsnyt	23	
Nekrolog	24	
Dialogen der blev væk Af Edith Hansen	25	DEBATINDLÆG
Lidt om kvinder og mænd Af Sara Gjøde	26	
Af Jane Deleuran	28	BOGANMELDELSER
Sex thrills ... AIDS kills ... Beware Af Jakob S. Larsen	29	INDTRYK FRA RWANDA
Af Karen Hallberg	32	LEDER

Derfor bør vi kriminalisere prostitutionskunden

Foto: Mikkel Heriba

Af Kenneth Reinicke, lektor,
Center for Ligestillingsforskning, RUC

Der findes få samfundsemner, som er belagt med så mange fordomme og myter som diskussionen for eller imod prostitution.

Det værste ved debatten om prostitution er dog ikke de mange tåbelige forestillinger om, at kvinder frivilligt går ind i prostitution og negligeringen af de menneskelige omkostninger, som de prostituerede betaler, selvom det selvfølgelig er slemt nok, men derimod at diskussionen ikke handler om det, den burde handle om, nemlig mænds seksualitet.

Det er vigtigt at fremhæve, at prostitution er et ligestillingsproblem, fordi mænds seksualitet er eksistensbetingelsen for prostitution.

Rigide maskuline forestillinger

Det specielle ved prostitutionsdebatten i Danmark er - for eksempel i modsætning til Sverige - at vi ikke tør diskutere prostitution som et fænomen. Vi fokuserer kun på de prostituerede og glemmer efterspørgslen og kunderne.

Kundesiden i Danmark er prostitu-

tionsdebattens endestation, grænsen for det man kan tillade sig at problematisere, en slags ikke-legitimt terræn at bevæge sig ind på.

Debatten er ligeledes præget af en funktionalistisk tilgang, der hævder, at prostitutionen udfylder nogle samfundsmæssige opgaver.

Hvis myndighederne griber ind overfor prostitutionen, vil mændene bare begynde at voldtage mere, kan man også høre.

Prostitution er for mig at se i stor udstrækning historien om de normale mænds "lille løgn", som Sanne Salomonsen sang om for nogle år siden, fordi det at købe sex af en prostitueret i højere grad drejer sig om at leve op til nogle rigide traditionelle maskuline forestillinger.

Det er mænds evne og trang til at se igennem fingre med prostitutionens elendighed for at tilfredsstille de dunkle, mørke og udemokratiske aspekter af seksualiteten, der er på spil.

Det er spændingen, den forbudte følelse og forestillingen om horen, der gør det så attraktivt og dragende.

Skal, skal ikke

Forskningen om prostitutionskunder har vist, at der ikke er stor forskel på de mænd, som har prostitutionserfaring, og dem som ikke har.

Mange af de mænd, som har været hos prostituerede, kunne have undladt at gøre det, og der findes mænd, som ikke har været til prostituerede, men som i fremtiden kunne finde på det. Det er måske her, at årsagen til trægheden og inertien med hensyn til

at kriminalisere kunden skal findes.

I foråret præsenterede sociologen Claus Laurrup en stor sociologisk undersøgelse af mænds køb af sex hos prostituerede.

Undersøgelsens formål var blandt andet at undersøge hvilke mænd, der køber sex, og hvilke motiver, der ligger bag køb af sex, samt hvilke kulturelle og sociale forhold der har betydning for, om mænd køber sex eller ej. Undersøgelsen byggede på spørgeskemabesvarelser med deltagelse af 6.350 mænd på internettet samt kvalitative interviews med 20 mænd, som har erfaring med at købe sex.

Sexkøberes svar provokerer

Det uden tvivl mest provokerende og opsigtsvækkende ved resultaterne af denne undersøgelse er de besvarelser, som mændene giver med hensyn til, hvorfor de køber sex.

Der er nemlig tre helt dominerende årsager til, at mænd køber sex.

Hele 60 procent af mændene giver udtryk for, at det at købe sex var noget, der skulle prøves af. 36 procent af kunderne angiver, at de køber sex, fordi det er ensbetydende med uforpligtende sex. Det tredje mest anvendte motiv, som 30 procent angiver, er, at de har købt sex, fordi muligheden bød sig.

Først nede på sjettepladsen (8 procent) kommer udsagnet med at købe sex, fordi det er den eneste mulighed for at få sex.

Denne undersøgelse må ubestrideligt stå som beviset på, at det ikke hovedsageligt er tabermænd, marginaliserede stakler eller mænd i krise, som

køber sex af de prostituerede. Mænd, som vi måske burde og kunne have medlidenhed med, fordi de ikke kan få sex på anden måde.

Det relativt lave antal af mænd, der ser prostitutionskøb som eneste mulighed for at købe sex, gør derfor op med forestillingen og skrønen om, at prostituerede først og fremmest skal betjene mænd, som andre kvinder ikke vil have med at gøre.

Mænds tabuiserede seksualitet

Hvis vi skal stoppe prostitutionen, skal diskussionen om prostitution først og fremmest handle om mænds seksualitet og mænds seksuelle behov.

Det er mændenes holdninger, man skal forsøge at ændre. Derfor bør prostitution diskuteres som en kulturkamp, der handler om, at det er mænd, der via deres seksuelle privilegier og økonomiske magt udnytter kvinderne. Det gælder for mænd om at få integreret deres seksualitet i deres "normale" normverden. Der er vel ingen mænd, som ønsker at deres egen datter skal sælge sig som prostitueret.

Jeg tror, at de fleste mennesker inderst inde ved, at legitimeringsforsøgene bag prostitution er hule. Men seksualitet og prostitution er nogle svære emner, og derfor foretrækker mange lette løsninger.

Det føles stadig grænseoverskridende at skulle sætte fokus på mænds seksualitet. Det er også svært at tro på, at der kan skabes prostitutionsfrie verdener, og man må ikke være naiv med hensyn til, hvor naturligt et prostitutionsbesøg kan indgå i den normale mandekultur.

Det at gå til prostitueret befinder sig i spændingsfeltet mellem at være noget, man kan spørge med, og noget,

som er tabuiseret for mænd. Men det gælder om at gøre det klart, at det ikke kun er bagmanden, som er gerningspersonen i prostitutionen.

Køberne opretholder efterspørgslen

De fleste mennesker ved godt, at prostituerede låner deres kønsorganer ud for penge, og at det at gå til prostitueret bedst kan sammenlignes med at "onanere i en andens krop" og derfor intet har at gøre med gensidige relationer.

Man bør igen og igen påpege, at seksualitet hænger sammen med sociale relationer, og at sex bør forbindes med en form for gensidighed og frivillighed.

Der er selvfølgelig ingen tvivl om, at bagmændene er langt større forbrydere end de mænd, som benytter sig af de prostituerede. At tjene penge på at sælge fattige kvinder til prostitution er en forbrydelse, som kræver en umenneskelig adfærd.

Men det er værd at stoppe op og tænke over, hvis "erigerede pikke" det er, der opretholder efterspørgslen på de prostituerede.

En lovændring, der kriminaliserer prostitutionskunden kombineret med prostitutionsrådgivning til mænd, kan være med til at skabe den tiltrængte mentalitetsændring hos mændene.

Mænds privilegerede usynlighed

Prostitutionsdebatten i Danmark er dog desværre eksemplet par excellence på, hvor svært det er at problematisere de mørke sider af mænds liv, og hvor problematisk det er at diskutere mænds seksualitet i det offentlige rum.

Selvom det er "logik for burhøns", at mænd udgør eksistensbetingelsen for de prostituerede, er mænd stort set

ikke tilstede i debatten om prostitution. Derfor bliver der ikke sat spørgsmålstegn ved mænds ret til at købe sex, og mænds deltagelse og medansvarlighed bliver ikke diskuteret. Samfundet sender et uheldigt signal. Mænd er jo bare "kunder", og kunder er vi alle sammen i vores hverdag.

De næste samfundsmæssige tiltag bør derfor være rettet mod at ændre på mænds holdninger og adfærd. Selv om det kan føles kulturelt grænseoverskridende at skulle problematisere mænds seksualitet og dermed hive mændene ud af den privilegerede usynlighed, er det vigtigt at påpege, at mænds seksualitet ikke er en statistisk størrelse, men derimod en instans som også er påvirkelig af etik, moral og videnskabelige data.

Hænderne under dynen

Efterspørgslen på prostituerede kan reguleres gennem forandringer i mænds mentale forestillinger om det legitime ved at købe sex.

Dette til trods for at jeg også tror, at der er forskel på mænd og kvinders seksualitet. Men det kan aldrig retfærdiggøre prostitution.

Vi skal ikke dæmonisere mænd, men opfordre dem til at tænke sig om. Det er muligt at få færre mænd til at købe sex, og budskabet til mænd må være masturber eller sublimer, altså riv den af eller tænk på noget andet.

Ansvar skal placeres hos mændene således, at det bliver umuligt at sige, at "pigernes forhold ikke er noget jeg tænker på". Men som situationen er lige nu i Danmark, opfordres mænd ikke til at tænke over, hvad det er, de foretager sig ved at gå til prostitueret.

Og hvorfor er det nu lige, at det skal være tilladt at kunne købe et andet menneskes krop her i år 2005?

Trafficking i Danmark

Af Trine Lund-Jensen, leder,
Reden-STOP Kvindehandel

Der har længe været udenlandske kvinder i prostitution i Danmark. I Redens arbejde med kvinder i prostitution på gaden på Vesterbro har vi mødt både nordiske og afrikanske kvinder, siden vi startede i 1984. Dog var der dengang relativt få udenlandske kvinder i gademiljøet, hvor langt størstedelen af kvinderne var danske. Sådan er det ikke længere.

Nu anslår vi, at størstedelen af kvinder i prostitution i Danmark er udenlandske, både på gaden, på bordeller samt i escort- og barprostitution.

Efter Murens fald

Decideret handel med kvinder – trafficking - er et fænomen, vi har observeret siden starten af 90'erne og arbejdet aktivt mod lige siden.

Efter Murens fald i 1989 og de deraf følgende radikale samfundsændringer i mange østeuropæiske lande har vi mødt et stadigt stigende antal østeuropæiske kvinder i prostitution på gaden.

Som noget nyt i det danske prostitutionsmiljø er også udenlandske alfonser blevet meget synlige i gadebilledet. Siden starten af 2004 har vi mødt mange afrikanske og især nigerianske kvinder på gaden, og nu i 2005 er omkring 75 procent af kvinderne på gaden udenlandske.

Den samme tendens gør sig gældende på bordeller og massageklinikker. Siden starten af 80'erne, hvor vi så de første annoncer i Ekstra Bladet for thailandske kvinder, er også antallet

af udenlandske kvinder i prostitution på bordeller steget.

I Reden-STOP Kvindehandels (RSK) opsøgende arbejde, som startede i oktober 2003 og er målrettet udenlandske kvinder i prostitution på gaden og bordeller i Københavnsområdet, har vi mødt kvinder fra Asien, Østeuropa, Afrika og Sydamerika.

RSK vurderer, at mindst 50 procent af kvinderne i indendørs prostitution er fra udlandet.

De mest sårbare

De udenlandske kvinder, vi møder, er meget forskellige og er anbragt under meget forskellige forhold.

Nogle kvinder lever sammen i små lejligheder, hvorfra de sendes ud til escort-, bordel- eller gadeprostitution. Nogle lever på bordeller og er til rådighed 24 timer i døgnet. Nogle kvinder er placeret i asylsystemet, men i prostitution om natten.

Fælles for kvinderne er, at de ofte ikke har andre netværk end prostitutionsnetværket med bagmænd og andre kvinder i prostitution, ikke har kendskab til dansk eller engelsk, har fået frataget papirer/pas eller på anden måde reduceret deres mobilitet for eksempel ved trusler.

Dette gør, at vi anser disse kvinder for de mest sårbare overhovedet i det danske prostitutionsmiljø.

Nogle kvinder har lovligt ophold gennem ægteskab med danske mænd og er i prostitution på bordeller og mas-

sageklinikker. Dette har i mange år været situationen for først og fremmest de thailandske kvinder i prostitutionsmiljøet. Det at have fast ophold betyder dog ikke nødvendigvis, at man ikke er offer for kvindehandel - trafficking. Der kan være tale om proforma ægteskaber, som giver mulighed for udnyttelse af kvinden i prostitution i Danmark.

I øjeblikket målretter RSK sin indsats specifikt mod denne gruppe for at søge at afklare, i hvilken grad der kan være tale om trafficking, og hvilke foranstaltninger, der kan hjælpe denne specielle gruppe.

Vold, tvang, gæld

RSK har haft 48 kvinder i vores døgnbemandede beskyttelsestilbud for kvinder, der er ofre for kvindehandel. Beskyttelsestilbuddet blev oprettet i oktober 2003, og her har vi kunnet tilbyde sundhedsmæssig, social og juridisk rådgivning, men først og fremmest ro og omsorg før en udvisning af landet.

Det kan jo virke paradoksalt, at kvinder, der har været udsat for mishandling og udnyttelse og ofte ikke har andet i vente ved hjemkomsten end yderligere mishandling og udnyttelse, rutinemæssigt udvises af Danmark, men det er ikke desto mindre realiteten.

Kvinderne, vi møder i beskyttelsestilbuddet, er oftest visiteret af politiet, anholdt på bordeller eller på gaden og udvist for enten ulovligt ophold eller ulovligt arbejde.

RSK, KFUks Sociale Arbejde

Vi har erfaret, at kvinderne:

- ofte har været udsat for vold og voldtægt,
- ofte står i gæld til alfonser eller bagmænd
- ofte er i landet illegalt eller på turistvisum
- ofte er fastholdt i deres situation med vold, tvang og gæld.

I de 15 dage kvinderne har mulighed for at være i beskyttelsestilbuddet, hjælper vi med de mest akutte sundhedsmæssige, sociale og juridiske behov. Derudover forsøger vi at hjælpe kvinderne til en forberedt hjemsendelse.

Vi ved, at mange kvinder bliver handlet igen, efter de er udvist, og arbejder med kvinderne for at mindske denne risiko. Vi tager kontakt til

NGOer i hjemlandene, der kan være behjælpelige, men ofte er kvinderne ikke interesserede i kontakt, da de har stor mistro til både NGOer og offentlige instanser i deres egne hjemlande.

Alternativt kan vi tage kontakt til familien i hjemlandet, men dette kan ofte være problematisk, idet vi har flere tilfælde, hvor familien sandsynligvis har medvirket til handlen. 15 dage er meget kort tid til alt dette arbejde, og vi er ikke i tvivl om, at hvis kvinderne fik mulighed for et længere ophold, ville vi se flere vellykkede hjemsendelser og flere kvinder, som ville vidne mod bagmænd i eventuelle retssager.

Vi har nemlig erfaret, at kvinderne har ressourcer, de kan bruge til at bedre deres situation, og vores udgangspunkt i arbejdet er altid, hvorledes vi kan bidrage og understøtte en sådan proces.

"At holde kvæg"

Siden tilføjes af § 262a om menneskehandel i straffeloven i 2005 har der været ført to sager ved danske domstole, en i København i 2003 og en i Århus i 2004.

I sagen fra København blev seks centraleuropæiske mænd dømt til mellem 1 og 3½ års fængsel for at have handlet mindst 20 tjekkiske kvinder til prostitution på gaden i København. Mændene beskrev selv deres metier som 'at holde kvæg', og kvinderne blev solgt fra den ene til den anden alfons og udnyttet i prostitution på gaden.

I sagen fra Århus blev en kvinde og to mænd dømt for at have udnyttet tre litauiske kvinder på et bordel i Århus.

Erfaringerne fra arbejdet med de udenlandske kvinder siden 2003 og erfaringerne fra over 20 års arbejde med danske kvinder i prostitution bekræfter vores opfattelse af, at der

er betydelige lighedspunkter i situationen for kvinder handlet til prostitution og andre kvinder i prostitution. Det er de samme mekanismer, der ofte har været kvindernes vej ind i prostitution: forsørgeransvar, gæld, og mangel på muligheder.

Dog er handel med kvinder – eller trafficking – organiseret på et niveau og med brug af tvangsmekanismer, vi ikke tidligere har set i Danmark.

Vi opfatter trafficking som global prostitution. Således kan man ikke seriøst gøre noget ved problemet trafficking uden aktivt at gøre noget for at minimere prostitutionens omfang og mulighederne for at udnytte kvinder og børn i prostitution generelt.

Et bedre liv

RSK bliver ofte spurgt om, hvorfor disse udenlandske kvinder er i Danmark.

Er det ikke, fordi de har valgt det selv? Er det ikke, fordi det er bedre at være i prostitution i Danmark end hjemme hos dem selv?

Her svarer de udenlandske kvinder det samme som danske kvinder i prostitution, når de spørges om, hvorfor de er i prostitution: penge.

Det drejer sig om at tjene penge, og er kvinderne vidende om, at de skal i prostitution, er det en overlevelsesstrategi.

Kvinderne er i Danmark fordi:

- Der er danske mænd, der vil betale for seksuelle ydelser fra udenlandske kvinder, uanset under hvilke forhold kvinderne lever i landet. Var der ingen købere, var der jo ingen penge at tjene.

- Bagmændene og alfonserne tjener rigtigt mange penge på at udnytte kvinderne. Der er tale om meget høj

RSK

“Trafficking er organiseret på et niveau og med tvangsmekanismer, vi ikke tidligere har set i Danmark” - Trine Lund-Jensen, leder for RSK.

profit og meget lav risiko. Eksempelvis kan nævnes at bagmændene fra retssagen i København vurderes at have tjent mindst 2,4 millioner kroner på udnyttelse af kvinderne.

- Kvinderne lokkes hertil af drømmen om et bedre liv, om arbejde eller uddannelse i det rige Europa. Drivkraften er ofte en stærk tro på og vilje til at opnå et bedre liv for dem, de forsørger, og for dem selv.

Politisk indsats nødvendig

Skal man seriøst gøre noget ved fænomenet trafficking i Danmark, må man fra politisk hold sørge for at:

- Minimere efterspørgslen efter prostitution. Vi ved, at brug af prostitution i høj grad er kulturbestemt, og at samfundet kan medvirke til at minimere seksualiseret vold mod kvinder. En kriminalisering af købet vil tydeligt signalere, at man i det danske samfund ikke lovligt kan købe en kvinde, som var hun en vare.

- Øge risikoen og minimere profitten for bagmænd og alfonser. Der er vores erfaring, at der i dag, desværre, er meget lav risiko for at blive anholdt, anklaget og dømt for menneskehandel. Dette selvom vi kan

observere fænomenet hver aften på Vesterbro. Det er bydende nødvendigt, at politiet afsætter ressourcer til efterforskning af sager om kvindehandel.

- Forbedre mulighederne for at hjælpe de kvinder, der er ofre for kvindehandel. De nuværende 15 dages ophold for ofre for kvindehandel før en udvisning er på ingen måde tilstrækkeligt. I tråd med EUs ekspertgruppes anbefalinger¹ foreslår vi, at kvinder gives mulighed for ophold i mindst 3 måneder før en eventuel udvisning, og at dette ophold er uafhængigt af, om en kvinde vil vidne imod bagmænd eller ej. Dette vil i høj grad øge muligheden for en reel forberedt hjemsendelse og kraftigt mindske risikoen for, at kvinderne igen handles til prostitution, re-trafficking.

¹EU Expert Group on Human Trafficking, "Report of the Expert Group on Trafficking in Human Beings" European Commission. December 2004.

Reden-STOP Kvindehandel startede i oktober 2003 fire specifikke tiltag målrettet for udenlandske kvinder i prostitution i Danmark:

- opsøgende arbejde på gaden på Vesterbro i København
- opsøgende arbejde på bordeller i København

- et døgnbemandet beskyttelsestilbud til kvinder der er ofre for kvindehandel

- en anonym, landsdækkende rådgivningslinie om prostitution og kvindehandel – 70 20 25 50.

En nærmere beskrivelse af dette arbejde kan ses på www.kvindehandel.dk

Venter på Godot?

Af Hanne Helth, bestyrelsesmedlem,
Dansk Kvindesamfund's københavnskreds

I starten af 1980'erne var overskuddet af thaikvinder på det tyske prostitutionsmarked stort, og alfonserne søgte nye jagtmarker. Valget faldt på Danmark: prostitutionskøbevillige mænd, et politisk system, der i stoltheden over pornoliberalisering og seksuelt frisind lukkede øjnene for den vold og kriminalitet, der altid omgiver prostitutionsmarkedet, og en kvindebevægelse, der trods opturen i 70'erne ikke var kommet i gang med porno- og prostitutionsmodstandskampen.

Ingen farlige modstandere i sigte.

Siden er slavehandelen blot taget til. I øjeblikket estimerer Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte – Tema Prostitution (VFSU-TP), at andelen af udenlandske kvinder i den danske prostitutionsindustri udgør cirka 45 procent af den samlede gruppe prostituerede i Danmark, hvis antal samme videnscenter angiver til at være et sted mellem knap 4.000 – 7.400 personer afhængig af opgørelsesmetoden.

Hvor stort markedet i virkeligheden er, ved ingen, for prostitutionsindustrien lever af det illusoriske og skjulte, både på makro- og individplan.

Kundeunderlaget mangler ikke

I Danmark tjener porno- og prostitutionsindustrien og de mange underle-

verandører: hotel- og turist- og restaurationsbranchen, boligudlejere, taxa- og transportfirmaer, medie- og filmbranchen milliarder af kroner hvert år på at markedsføre og distribuere prostitution og pornografi.

De hjælpes professionelt og gratis på vej af teleselskaber, reklame-, medie-, musik- og fødevarerindustrien, der gennem seksualiserede reklamer, medieindslag, musikvideoer, ungdomsblade, aviser og magasiner bevidstløst repeterer de mange myter om den lykkelige luder og objektgørelsen af kvinder i ord, billeder og lyd for enhver, der træder uden for sin gadedør, tænder for fjernsynet eller åbner en tryksag.

Vi gøres konstant opmærksomme på den maskuline liderligheds lyksalighed.

Og det virker.

Uanset de statsfinansierede forskeres tilbageholdenhed med at dokumentere en markant øget dansk pro-

stitutionsindustri kræver det ikke megen handelsskolelogik at fastslå, at markedet til stadighed tilføres både danske og udenlandske kvindekroppe til salg gennem en aggressiv og kynisk markedsføring, fordi kundeunderlaget er i orden: Der er danske mænd nok, der vil købe kvinder.

Prostitutionsindustrien foretager sig ikke noget, der ikke kan betale sig. Og det kan betale sig.

Slavehandel med kvinder til seksuel udnyttelse har på globalt plan for længst vokset sig lige så stor som den illegale våben- og narkoindustri og er blevet et helt almindeligt forretningsområde for ethvert kriminelt netværk med respekt for sig selv, som på den måde kan levere pakkelsen sex and drugs i ét snuptag.

Definitions-krig slører magtperspektiv

Slavehandlen kaldes fornemt for trafficking, et begreb, der i sin fremmedartethed nyttigt tjener prostitutionsindustrien ved sprogligt at usynliggøre den undertrykkelse, som prostitution og anden seksualiseret vold mod kvinder er udtryk for.

Trafficking er og bliver globaliseret prostitution, men en spade er ikke længere en spade.

Traffickingbegrebet har skabt en definitionskrig, og pro-prostitutionslobben ser helst, at vi fortaber os i at

diskutere prostitution som kvinders frie valg, empowerment og frivillig migration som en fattigdomsbekæmpende strategi, og at vi dermed ser bort fra kønsmagtsperspektivet: manden, der køber, og kvinden, der købes.

Så rokkes der nemlig ikke ved indtjeningsgrundlaget.

Og det går faktisk godt med at glemme kønsmagtsperspektivet i Danmark, hvor prostitution defineres som et socialt problem, der næres af kvinders fattigdom, hvad enten kvinden er fra Rødovre eller Budapest. Politikere og eksperter er enige om prostitutionens mange skadevirkninger, om at udenlandske prostituerede er i en særlig sårbar situation og om, at kvindehandel er en grov kriminel handling.

Alligevel skal en handlet kvinde ifølge regeringens handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel fra 2002 udvises senest 15 dage efter, at hendes situation er kommet til myndighedernes kendskab, uanset om hun kan defineres som offer for kvindehandel.

Hermed fraviges de internationale anbefalinger, der blandt andet gives i de af Danmark tiltrådte FN-konventioner om kvinders rettigheder og bekæmpelse af transnational organiseret kriminalitet.

Negligerer kvinders rettigheder

Kvindehandel defineres altså med den ene hånd som en alvorlig forbrydelse, samtidig med at man med den anden hånd sender handlede kvinder tilbage, hvor de kom fra, i værste fald lige lukket i armene på de kriminelle netværk.

Dette alvorlige brud på kvinders rettigheder tilsløres elegant af statens

subsidiering af sociale projekter for udenlandske prostituerede samt et 15-dages beskyttelsesprogram for handlede kvinder - sociale projekter, der gennem uddeling af kondomer og informationsmateriale i prostitutionsmiljøerne samt opbevaring af handlede kvinder i 15 dage, inden de afleverer dem til udvisning, tjener statens negligering af prostitution som kønnet vold mod kvinder ved at konservere prostituerede kvinder yderligere ind i prostitutionen på trods af socialarbejdernes nok så gode viljer.

Det kan undre - når man ved, at prostituerede, sammenlignet med kvinder der ikke prostituerer sig, oftere voldtages, har højere selvmordsrate, er i højrisikogruppen hvad angår udvikling af posttraumatisk stressyndrom, oftere er hjemløse, har vanskeligere ved at få en tilknytning til arbejdsmarkedet, oftere udsættes for psykiske og fysiske overgreb og smittes med veneriske sygdomme af prostitutionskunderne, bare for at nævne nogle af prostitutionens følger - at vores såkaldt ligestillede samfund ikke ser det som sin fremmeste opgave at 1) kriminalisere de mænd, der vedligeholder og øger efterspørgslen efter denne systematiske kvindeundertrykkelse ved at købe kvinder og 2) få kvinder ud af prostitution uanset hudfarve og statsborgerskab.

Tilbeder maskulin liderlighed

I stedet tilbedes den maskuline liderlighed, og den danske prostitutionskunde ophøjes til forskningsobjekt i prostitutionskundeundersøgelsen 'Det skal ikke bare være en krop mod krop-oplevelse...' fra VFSU-TP. Resultatet er forudsigeligt som gråvej i november: De 14 procent danske prostitutionskunder er af hankøn, 68 procent af disse er gift eller samlevende, der er en klar sammenhæng mellem ung debutalder og vedvarende prostitutionskøb, nogle køber prostitution mange gange, andre få, mændene er alt lige fra ufaglærte til funktionæransatte eller selvstændige erhvervsdrivende, med andre ord hr.-hvem-som-helst, og moralske kvababelser er ingen hindring for at fortsætte karrieren som prostitutionskunde.

Prostituerede kvinder har kendt disse mænds profiler længe, nu kender vi andre dem også.

41 procent af de adspurgte i undersøgelsen mener ikke, der er behov for rådgivning. Alligevel anbefaler VFSU-TP iværksættelse af rådgivning af prostitutionskunder og holdningsbehandlerarbejdende informationskampagner som de eneste instrumenter, der bør tages i brug for at minimere efterspørgslen; instrumenter, som må hilses velkomne.

Men en reduktion i efterspørgslen efter prostitution kommer vi nok til at vente længe efter, hvis information og rådgivning ikke følges af repressalier i form af lovgivning, der tager kønsmagtsperspektivet og prostitutionens alvorlige konsekvenser for alle kvinders tilværelser alvorligt.

Kvinder må prise sig lykkelige for, at samme metodik ikke anvendes på andre kvindevoldsområder, hvor

informationer som 'hold op med at slå din kone', 'lad være med at voldtage så ofte' eller 'når du har banket konen, så ring og snak med en flink rådgiver' heldigvis ikke har været de eneste instrumenter i bekæmpelse af vold mod kvinder.

Kvindebevægelsen i tornerosesøvn

Det sørgeligste faktum er kvindebevægelsens usynlighed i prostitutionskampen.

Eksempelvis har Dansk Kvindesamfund som politisk mål at bekæmpe handel med kvinder, men prostitution og pornografi ikke er nævnt som begreb i vores politiske program.

Kvindeligt Selskab har ført dygtige mediekampaner mod pornificering af det offentlige rum, ligeledes har Pornofrit Miljø; kampaner, der med fokus rettet udelukkende mod det offentlige rum blåstempler produktion og forbrug af pornografi, når blot det sker hjemme i dagligstuen, i sexkabinerne eller på bordellerne.

De samme to organisationers holdning til prostitution står hen i det uvisse.

Pornografi er billedliggørelse af prostitution, og porno- og prostitutionsindustrien er to sider af samme sag. Prostitutionskunder oplæres og opvejles ved hjælp af pornografi. Skadevirkningerne ved at deltage i pornoproduktion er de samme som skadevirkningerne ved prostitution, kvindebilledet er det samme: tingsliggørelse, idyllisering af magtændelse og negligering af kvindelig seksualitet, et kvindesyn, der ikke blot rammer de, der befinder sig i prostitutionsindustrien, men alle kvinder.

Mens vi venter på, at kvindebevægelsen

sen vågner op af tornerosesøvnen, må kvinder nøjes med at sætte deres lid til SF og Det Radikale Venstre, som for nylig har skiftet hest og nu støtter en kriminalisering af køberne af prostitution.

Hermed udvises for første gang det fornødne politiske mod til at begynde et offentligt opgør med de mange myter om prostitution, til at anerkende at prostitution er et kønnet og strukturelt udtryk for mænds vold mod kvinder, og at bekæmpelse af denne vold bør ske ved at gøre det strafbart at købe prostitution.

Lad os håbe, at det bliver til andet og mere end flotte hensigtserklæringer.

Links:

For unge under 20 år
www.tjek-punkt.dk

www.reden.dk
Links til København, Århus, Odense

Reden-STOP Kvindehandel
www.kvindehandel.dk
rådgivningstelefonen 70 20 25 50

PRO Vejle
www.pro-vejle.dk

PRO Århus
www.prostitution.dk

Ligestillingsministeriet
www.lige.dk

Videns- og Formidlingscenter for
Socialt Udsatte
www.vfudsatte.dk

www.kvindesamfund.dk
International konference om prostitution

The Coalition Against Trafficking in
Women
www.catwinternational.org

Sexkøb: en menneskeret eller et kønsproblem?

Af Lone Dybkjær, Medlem af Folketinget for Det Radikale Venstre

Et liv i prostitution har store personlige omkostninger. Derfor har Det Radikale Venstre gennem længere tid diskuteret prostitution, og hvordan antallet af prostituerede og købere af sex kan nedbringes. Vi vil forebygge, at mennesker ender i prostitution, og vi vil sætte fokus på efterspørgeren.

Accepten

En undersøgelse om prostitutionskunder fra 2005 fra Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte peger på, at danskerne over en bred front – både mænd og kvinder – ser prostitution som en acceptabel del af samfundet.

Det er en smule paradoksalt, fordi danskerne også mener, at prostitution er skadeligt for den prostituerede. Samtidig giver de også udtryk for, at vi skal gøre noget for, at de prostituerede kan komme fri af prostitutionen. Alt peger derfor på, at vi har brug for mere oplysning og mere debat, så vi får et mere reflekteret grundlag at basere vores holdning til prostitution på.

Undersøgelser fra Sverige og Norge viser da også, at oplysning om de prostitueredes faktiske forhold, herunder indsigt i misforholdet mellem,

hvad kunden tror, han køber, og hvad han reelt får, har indflydelse på mænds lyst til at købe sex.

Den prostituerede

Man ved efterhånden meget om de prostituerede.

Det er dokumenteret, at et liv i prostitution har store personlig omkostninger for den enkelte for eksempel i form af manglende evne til intimitet og erotik, social isolation, øget risiko for kønssygdomme, øget risiko for diagnosen PTSD (Post Traumatic Stress Disorder) og markant øget risiko for vold og voldtægt.

Kvinder, der er afhængige af narkotika, er særligt udsatte. De har i årtier levet et prostitutionsliv, der minder om slaveri. Disse kvinder har nu fået følgeskab af mange udenlandske kvinder, der kommer fra fattige kår i Østeuropa, Asien og Afrika.

Fælles for disse kvinder er, at de ikke har reelle valg eller fremtidsmuligheder. Dermed bliver prostitution et overlevelsesvilkår.

Der er sket en kraftig stigning i antallet af prostituerede i Danmark. En stigning som især skyldes den internationale handel med kvinder.

Eksperter vurderer, at op mod 80 procent af de prostituerede i Danmark i dag er af udenlandsk herkomst. Mange af dem er lokket til Danmark under falske forudsætninger, eller tvunget under trusler om vold mod dem eller deres familie. Alternativet til et liv under jorden som prostitueret i Danmark, er udvisning, gæld og forarmelse, trusler og vold.

Handel med kvinder er ganske enkelt slaveri. Det er uacceptabelt i år 2005 - ikke mindst i Danmark med de idealer og værdier, vi ellers bryster os af. Derfor må vi sætte alt ind for at stoppe denne udvikling.

De udenlandske kvinder udgør uden en dobbeltmarginaliseret gruppe, idet de både er prostituerede og mangler kendskab til deres rettigheder og det danske samfund generelt. Derfor er det afgørende, at der samarbejdes internationalt for at standse kvindehandlen og straffe bagmændene. Derfor bør Danmark også følge Europakommissionens anbefalinger, så vi kan sikre kvinder, der er udsat for handel, midlertidig opholdstilladelse i minimum tre måneder.

I dag må de være her i 15 dage.

Det besværliggør ikke blot politiets

muligheder for at komme den organiserede menneskehandel til livs. Det er også umenneskeligt over de kvinder, der har været ofre for en uhørt brutalitet.

Sex-køberen

Hvis vi skal kvindehandlen til livs, skal vi ikke kun øge politiets indsats og efterforskningsmuligheder. Vi skal også fokusere på dem, der efterspørger seksuelle ydelser.

Sex-køberen glider desværre alt for ofte ud af prostitutionsdebatten – og vi ved ganske enkelt meget mindre om sex-køberen, end vi ved om den prostituerede.

Hvordan ser livet egentlig ud for dem, og hvilke konsekvenser er forbundet med prostitutionsbesøg? Hvorfor benytter de prostituerede, når de kender de forhold og lidelser, mange prostituerede lever under?

Undersøgelsen om prostitutionskunder fra 2005 (jf. ovenfor) viser, at der er grund til at lave en bred holdningskampagne målrettet mænd generelt. Men der er også grund til at målrette holdningskampagne til konkrete mandemiljøer, fordi der er forskelle i mænds købesex-mønstre i forhold til forskellige fag- og aldersgrupper.

Undersøgelser viser, at mændene - der køber sex - enten gennemlever en personlig krise eller oplever at være del af en kultur, som accepterer køb af kvinder.

Internationale sammenligninger viser klart, at købesexmønstre i høj grad er kultur- og holdningsbestemt: I Thailand har 70 procent af alle mænd købt sig til sex, i Spanien er det 40 procent, mens 14 procent af alle danske mænd har købt sex. Danmark er trods alt et foregangsland.

Men vi skal stadig gøre det bedre.

Lone Dybkjær, ligestillingspolitisk ordfører, DRV.

Derfor skal vi diskutere den kultur, vi har omkring køb af sex.

Der findes selvfølgelig også kvinder, der køber sex, men antallet af kvindelige prostitutionskunder er meget lille. Det er primært mænd, der køber sex.

Det illustrerer en aktuel sag, som blev bragt i Ekstra Bladet den 23. august 2005, meget godt. Sagen handler om det såkaldte prostitutionstilskud, som nogle kommuner tildeler handicappede.

På spørgsmålet: "Har I efterspørgsel efter mænd til kvindelige handicappede?" svarer en erfaren chef for et escortbureau: "Aldrig".

I øvrigt mener jeg ikke, at det skal være en offentlig opgave at yde tilskud til borgeres seksuelle udfoldelser.

Debatten

Oplysning og debat kan ikke gøre det alene.

En række erfaringer viser, at socialrådgivning kan være med til, at mænd stopper deres køb af seksuelle ydel-

ser. Erfaringerne viser også, at mænd, der kommer ud af 'den dårlige' vane, generelt opnår et bedre liv. Derfor bør vi oprette en anonym social rådgivning for mænd, der køber sex. Vi bør arbejde for at nedbringe omfanget af prostitution. Ikke på grund af snerpethed eller puritanisme men for at hjælpe de kvinder, der bliver ofre af prostitution.

Det handler om vores menneskesyn og om at give alle rettigheder, vi selv mener, vi har krav på.

Derfor skal vi også have fokus på kunden og den enkelte mands ansvar. Vi skal øge indsatsen mod kvindehandel og give bedre forhold for ofrene. Og vi skal have en grundig debat i vores samfund om de reelle konsekvenser af prostitution. Og vi skal diskutere, hvilket kultursyn danskerne har, når vi så åbenbart synes, det er ok at gå til prostituerede.

Kvindens ældste erhverv, siger man. Hvis det er rigtigt, er det måske på tide, at det afskaffes.

Kampen mod kvindehandel

*Af Nell Rasmussen, seniorkonsulent,
VFC Socialt Udsatte*

Menneskehandel er en alvorlig forbrydelse og et stigende problem. Danmark er i fuld færd med at virkeliggøre sin handlingsplan på området – og vi har gode organisatoriske forudsætninger for at øge indsatsen endnu mere.

Handel med mennesker er blevet et stigende problem i de senere år – også i Europa. Her har opmærksomheden især rettet sig mod den udbredte handel med kvinder, som ofte gennem tvang og vold ender i prostitution og må aflevere deres indtægter til kriminelle bagmænd. I 2001 skønnede den Internationale Organisation for Migration, IOM, at 120.000 kvinder var ofre for menneskehandel til Europa.

Lovgivningen

I lyset af denne udvikling vedtog EU en rammeafgørelse til bekæmpelse af menneskehandel i 2002.

I forlængelse deraf indførte Folketinget i 2002 en særlig bestemmelse om menneskehandel i Straffeloven, § 262 a. Danmark har også forpligtet sig til at bekæmpe menneskehandel ved at ratificere FNs "Konvention mod transnational organiseret kriminalitet" og den tilhørende protokol om handel med mennesker, herunder særligt kvinder og børn (Palermo-Protokollen).

Protokollen er ganske vist ikke et egentligt menneskerettighedsdokument, men knytter sig tæt til centrale menneskerettighedskonventioner, som Danmark også har forpligtet sig til at gennemføre. Menneskehandel er derfor både en alvorlig forbrydelse og en grov menneskerettighedskrænkelse.

Denne lidt formelle indledning er valgt, fordi forløbet afspejler både en udvikling i den danske stats problemforståelse og i hvilken grad, staten har forpligtet sig til at bekæmpe menneskehandel.

At gøre menneskehandel til en strafbar handling tager kun sigte på at forfølge og straffe de kriminelle bagmænd. Det er en reaktiv strategi.

En helhedsorienteret problemforståelse, der tager udgangspunkt i at beskytte og respektere den handlede persons rettigheder og behov, er en proaktiv strategi, der inddrager såvel forebyggelse som afhjælpning af skader og strafforfølgning i handlingsstrategien. Dette kan gøres i en national handlingsplan, der – afhængig af dens politiske opbakning – kan bidrage både til en effektiv social indsats og til at beskytte fundamentale menneskerettigheder.

Den danske handlingsplan

Den danske handlingsplan retter sig mod kvindehandel, da det hidtil overvejende har været kvinder, som har været handlet til Danmark.

Planen lægger hovedvægten på aktiviteter for at forebygge kvindehandel og på at beskytte og støtte ofre. Det skyldes, at en aktiv indsats med politiovervågning og efterforskning af organiseret kriminalitet omkring kvindehandel allerede var igangsat, da handlingsplanen blev lanceret i 2002.

Planen i sin helhed er først blevet gennemført fra oktober 2003.

Tre parter står under Ligestillingsafdelingens ledelse for implementeringen af handlingsplanen: Den private organisation Reden

– Stop Kvindehandel, PRO-Vejle, som er et modelprojekt i Vejle Amt, og VFC Socialt Udsatte (tema Prostitution). Siden juli 2005 har også Århus projektet "Prostitution & Kvindehandel" fået midler til at udføre dele af handlingsplanen.

Reden – Stop Kvindehandel (RSK) og PRO-Vejle udfører det opsøgende og rådgivende arbejde blandt udenlandske prostituerede. Prostitution & Kvindehandel udfører bl.a. rådgivning via opsøgende arbejde blandt udenlandske prostituerede, "brobygning" til andre aktører og formidling. RSK varetager beskyttelsen af støtten til handlede kvinder på et sikret sted i de op til 15 dage, de kan opholde sig her i landet, før de udsendes. RSK kan også via NGOer i hjemlandene støtte kvinderne ved hjemrejsen, så de bliver hentet og bragt i sikkerhed og ikke risikerer at blive mødt af menneskehandlerne i lufthavnen. Via NGOerne søger man at hjælpe kvinderne til at blive integreret i samfundet i deres hjemlande igen.

En af VFC Socialt Udsattes kerneopgaver er at opbygge viden og kapacitet blandt samarbejdspartnerne. Det gør vi bl.a. ved at sikre erfaringsudveksling i et netværk af danske myndigheder og NGOer og blandt hjemlandenes ambassader. Centret sørger også for, i tæt samarbejde med samarbejdspartnerne, udvikling af informationsmateriale om rettigheder og muligheder til udenlandske prostituerede. Endnu en vigtig opgave er at varetage en undersøgelse af indsatserne i det øvrige Europa. Og endelig står vi for dokumentation

og monitorering af den samlede sociale og støttende indsats med henblik på at udvikle "good practice" til forebyggelse af kvindehandel og til støtte og beskyttelse af ofre - og til at justere indsatsen efter de aktuelle behov.

Erfaringerne

Overordnet svarer de danske erfaringer til dem, der er indhøstet i andre europæiske lande med længere tids indsats mod menneskehandel.

Langt fra alle udenlandske kvinder i prostitution er handlede. Men det opsøgende arbejde må rette sig mod hele denne målgruppe for at nå de handlede kvinder, som er de mest isolerede og udsatte og ofte traumatiserede. Målet er, at kvinderne opnår en helt basal individuel empowerment - og midlerne er at bryde deres isolation og fortælle dem om deres handlemuligheder. Skriftlig information om rettigheder, om selvbeskyttelse og tilbud om beskyttelse er derfor de primære tilbud i det opsøgende arbejde.

Andre udenlandske - fx thailandske - kvinder i prostitution har generelt opholdstilladelse. Målet for den sociale indsats for dem er at bygge bro til socialforvaltningen, så de får mulighed for at skabe sig et forsørgelsesgrundlag uden for prostitutionsmiljøet. Fælles for kvinderne er imidlertid, at de umiddelbart møder de opsøgende medarbejderes tilbud med skepsis.

Uanset målgruppe tager det tid at få etableret tillid, så kvinderne tør tage imod tilbuddene.

Erfaringerne viser, at det tager tid at få skabt det nødvendige samarbejde mellem dem, der skal sikre beskyttelsen af de potentielt handlede kvin-

der, og politiet. Dels er beskyttelsesstedet ofte afhængigt af, at politiet identificerer kvinderne som handlede. Dels kan politiet have en interesse i at have kvinderne tilgængelige for at afhøre dem. Samarbejdsparterne har under studiebesøg i bl.a. Italien, Belgien og Norge lært meget om, hvordan man kan håndtere disse forskelle og har fået skabt konstruktive samarbejdsrelationer, som der kan bygges videre på.

De indhøstede erfaringer viser også, at der er behov for en løbende, systematisk indsamling af viden om handlingsplanens gennemførelse. Der er også nødvendigt at styrke og opdatere de faglige kompetencer blandt de implementerende parter. Endelig er der behov for at institutionalisere samarbejdet mellem de involverede organisationer og myndigheder, så man får en tydelig arbejdsdeling og en koordinering af indsatserne.

Der skal ligesom i andet socialt arbejde skabes rammer for en "handleautomatik," og denne proces er godt i gang.

EU-anbefalinger på vej

Nødvendigheden af klare organisatoriske strukturer for myndigheds- og NGO-samarbejde, klare procedurer for identifikation af handlede personer og for beskyttelse og støtte til dem, er alle centrale anbefalinger i et meget omfattende oplæg til en handlingsplan mod menneskehandel, som en ekspertgruppe lige før jul afleverede til EU-kommissionen.

Undertegnede har haft den glæde at deltage i ekspertgruppen.

Oplægget skal danne grundlag for en EU-Kommunikation til medlemslandene i løbet af foråret 2005. Det indeholder konkrete anbefalinger både til

styrkelse af medlemslandenes og EU-Kommissionens indsats mod menneskehandel i forhold til hele handelskæden - fra oprindelseslande via transitlande til modtagerlandene i Europa.

Oplægget til handlingsplanen peger på, at medlemslandene bør skabe en national formel organisatorisk struktur, som effektivt kan overvåge udviklingen i menneskehandelen, som forventes at stige i de kommende år, og som hurtigt kan handle - dels i form af støtte til ofre for menneskehandel, dels ved aktivere politisamarbejdet til forfølgelse af bagmændene.

I forhold til den danske handlingsplan mod kvindehandel findes der allerede en tværministeriel arbejdsgruppe, som vil kunne udbygges til at opfylde disse funktioner og forestå den centrale styring og koordinering af arbejdet.

Danmark har således gode organisatoriske forudsætninger for den styrkelse af indsatsen mod kvindehandel, som forhåbentlig bliver næste etape.

Denne artikel har tidligere været trykt i UDSAT nr. 3/2005 og bringes her med tilladelse fra redaktionen. Der er foretaget ganske få justeringer i artiklen. Bladet udgives af Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte. Læs mere på www.vfcudsatte.dk

Forfatteren har i dag stilling som senior-konsulent på centret. Konsulent Maria-Pia de Palo kan kontaktes for mere information om centrets aktiviteter til bekæmpelse af kvindehandel.

Når mad æder livet

Af Jane Deleuran, journalist

"På Kildehøj hjælper vi patienterne med at udvikle en kvinderolle, som ikke tager livet af dem."

Rachel Santini er en kvinde med en mission. Hun er kultursociolog, mag.art., psykoterapeut, ernæringsfysiolog og siden juni i år daglig leder og direktør for Kildehøj, Danmarks første privathospital for behandling for spiseforstyrrelser. Ifølge Santini er spiseforstyrrelser dette århundredes mest alvorlige livsstilssygdom. Antallet af spiseforstyrrede eksploderer. Flere og flere børn og unge invalideres fysisk og psykisk, fordi behandlingsmulighederne i Danmark er for dårlige, og fordi patienterne ofte fejl-diagnosticeres. På Kildehøj specialiserer man sig i at behandle Overspisning og Bulimia Nervosa, bulimi - en lidelse Santini kalder langt den alvorligste.

"Bulimikere kan gå ubehandlede i årevis, de rådner op indvendigt, før de får hjælp eller dør."

Én psykiatrisk kasse

Kildehøj ligner herregården i en Morten Korch-film. Idyllisk ligger den, omringet af mark og skov og en ro, der næsten vipper gæster op på tåspidserne, så idyllen ikke forstyrres.

Rachel Santini går ikke på tåspidser. Hendes vitale håndtryk afslører en gnistrende energisk personlighed, og i sit højloftede nye kontor kaster hun sig passioneret ud i ord, der lynhur-

tigt makulerer Korch-illusionen. Indvendigt harmonerer Kildehøjs lyse gule vægge og rolige indretning med omgivelserne udvendigt, men baggrunden for hospitalets eksistens er dyster.

"Jeg har aldrig set noget så forfærdeligt. Flere og flere af vores børn og unge får spiseforstyrrelser og bliver fysisk og psykisk invalideret, før livet har givet dem en chance. De er vores mest ressourcefulde samfundsgruppe, og i de seneste årtier har behandlingsmulighederne ikke været gode nok, når vi taler om helbredelse. Hverken i det offentlige eller private. Cirka 50 procent bliver ikke hjulpet eller helbredt."

Santinis øjne himler op mod loftet.

"Uvidenhed gør, at vi har puttet alle spiseforstyrrede undtagen overspisere i én kasse og diagnosticeret dem som psykisk syge. En spiseforstyrrelse er også en somatisk lidelse, men over én kam definerer man spiseforstyrrelser som psykiatriske cases. Patienter på psykiatriske ventelister er ikke omfattet af ventelistegarantien, så resultatet er, at spiseforstyrrede bliver fejlbehandlet på de psykiatriske hospitaler, eller de venter sig ihjel."

Adfærd eller sygdom?

Kildehøj tilbyder intensiv ambulans terapi og weekendkurser udelukkende til anoreksipatienter, men hospitalets hovedgruppe er bulimikere og

overspisere samt patienter, der lider af EDNOS (eating disorders not otherwise specified).

"Antallet af anoreksiramte er stabilt, og det offentlige er blevet meget bedre til at behandle denne sygdom", forklarer Rachel Santini. Hun fortsætter:

"Vi slås med at definere, hvornår en spiseforstyrrelse er en adfærd, og hvornår den er en sygdom. Hvornår går eksempelvis overvægt fra at være en adfærd, en uheldig livsstil man bør ændre, til at være en sygdom, man skal behandle? Spørgsmålets uafklarede resultat er, at mange overvægtige når at få det værre og værre i løbet af års ventetid før hjælp og behandling, og til sidst får de somatiske følgesygdomme. Da cirka to hundrede tusinde danskere er alvorligt overvægtige eller fede ifølge Sundhedsstyrelsens skøn, vil en stor gruppe mennesker altså blive invalide tidligt i livet."

Overspisere har imidlertid bedre muligheder for at komme i behandling end andre spiseforstyrrede.

Æder følelserne ihjel

"Overspisere kan blive fedtoperet, og bliver de syge af en følgesygdom, bliver de henvist til speciallæge eller hospital. Man betragter dem ikke i samme grad som psykiatriske cases. Sådan kommer de lidt hurtigere ind i behandlingssystemet."

Det somatiske system. Dér behand-

Foto: Simon Knudsen

"Flere og flere af vores børn og unge får spiseforstyrrelser og bliver fysisk og psykisk invalideret. Jeg har aldrig set noget så forfærdeligt"
- Rachel Santini, direktør for Kildehøj Privathospital.

les psyken, årsagen til spiseforstyrrelsen, ikke, og det er psyken, der kræver overspiserens ufattelige mængder mad.

Rachel Santinis arme flyver illustrerende ud til siderne.

"Mad er en fantastisk virkelighedsflugt. Den trøster og beroliger, den virker selvmedicinerende, man kan begrave sorg og smerte, alle ubehagelige følelser med mad. Overspisere æder deres følelser, de spiser bare og giver simpelthen op."

Bulimikeren er anderledes. I hende hersker både kaos og kontrol. Bulimikeren er meget kropsbevidst og fedt-fikseret, hun kan være meget aggressiv og derfor svær at behandle, hun er facadeblænder.

"Vi er dårlige til at stille diagnosen bulimi, og patienterne kommer langt, langt, langt ud."

Kaster kvinderollen op

Mænd betragter bulimi som en kvindesygdom, derfor taler de ikke om deres egen bulimi. Så når Sundhedsstyrelsen skønner, at 25.000 danskere lider af sygdommen, må hovedparten formodes at være kvinder.

Rachel Santinis skøn hæver tallet bastant.

"Bulimi er en overlevelsesstrategi for at udholde at være kvinde i vores århundrede, og jeg gætter på, at tallet er dobbelt eller tredobbelt så stort - alle sygdommens sværhedsgrader inklusive."

Når et menneske bliver syg af en spiseforstyrrelse, ødelægger sygdommen ikke kun livet for den syge, men for hele familien. Når antallet af spiseforstyrrede danskere stiger, undergraver sygdommen ikke kun personli-

ge budgetter, men også samfundets.

"Sygdommen eksploderer i disse år, og det har store konsekvenser for samfundets struktur og økonomi. Patienterne kan ikke passe deres studier eller arbejde. Forældre bliver hjemme fra arbejde for at passe deres syge datter eller holde øje med hende. Selvmordsprocenten er kanonhøj for madmisbrugere. Jamen, det er så forfærdeligt det her," udbryder hospitalsdirektøren og ser pludselig højere ud i sin stol, så kraftfuldt indigneret forklarer hun eksplosionens årsager.

"Det er langt fra alle spiseforstyrrede, der har siddet skævt på potten. Vi har aldrig haft så mange bulimikere som nu, og hovedårsagen er de samfundsforhold, vi underlægger os. Vi skal være perfekte, der er meget stress, alt for meget fokusering på

udseendet og meget lidt selvværd. Flere af os bruger mest tid uden for familien, og selvværd *skal* grundlægges hos forældrene. Vi får dårligere og dårligere mulighed for at sætte grænser og modstå samfundets og grupperes påvirkning. Det starter allerede i børnehaven. Vi skal hele tiden overskride vores grænser og kvinderne deres seksuelle grænser. Gud skal de ej."

24 timers madhelvede

Anoreksi kan starte allerede i ni-årsalderen, bulimi starter generelt et par år senere.

De 15 til 35årige udgør hovedgruppen, men også kvinder over 35 år har bulimi – kaster måltider op eller får ædeflip og kaster op, æder, kaster op igen og igen og igen.

"Bulimi er langt den alvorligste sygdom, fordi den har så vidtrækkende konsekvenser. Fordi vi er dårlige til at diagnosticere den, kan en bulimiker gøre alvorlig skade på sine indre organer, før hun bliver behandlet," begynder Rachel Santini sin uhyggelige beskrivelse.

Skaderne er hjerteforstyrrelser, men først og fremmest syreætsset mave-tarm-kanal, spiserør og tænder, fordi saften i mavesækken hovedsageligt består af saltsyre (og slim). Saltsyren dræber blandt andet næsten alle bakterierne i den mad, vi spiser.

"Nogle bulimikere har et alvorligt element af misbrug, der svarer til et heroinmisbrug, fordi de bliver både psykisk og biokemisk afhængige af madmisbruget, får ædeflip," fortsætter Santini.

"Ædeflippet narrer hjernen til at tro, at patienten har spist sig mæt, og hun får et endorfinrush - mærker "suset" - af de søde/fede madvarer som is for eksempel. Ædeflippene og

de efterfølgende opkastninger kan give så alvorlige abstinenser, at patienten bliver afhængig af dem. Den afhængighed er forstadiet til et misbrug, der er så dyrt, at patienten kan blive kriminel for at skaffe penge til mad."

Stopper sygdommen ikke, ender bulimikeren med at æde og kaste op døgn rundt. Fokus er konstant på mad og opkast, bulimien fylder alt i patientens liv. Men fordi bulimikerens hjerne ikke er sløvet af alkohol eller stoffer, oplever hun sit eget forfald med klar hjerne uden at kunne gøre noget ved det.

Hendes personlighed bliver gradvist nedbrudt - en ubeskrivelig forfærdelig proces.

Tilbage til livet

"Mange piger og kvinder får at vide, at de er i disharmoni med deres kvinderolle, fordi bulimi er en meget aggressiv sygdomsadfærd, understøttet maskulin. Anoreksi er understøttet mere feminint."

Santinis ironiske smil bekræfter, hvad hun mener om den slags kønsforvirrede fordomme.

"Bulimikere kan blive meget aggressive, og sygdommen kan give personlighedsændringer som tenderer psykotisk eller aggressiv borderline. Ofte bliver personlighedsændringerne diagnosticeret som den primære diagnose, og patienten bliver behandlet og medicineret derefter. Men det stopper eller helbreder ikke spiseforstyrrelsen."

På Kildehøj er undervisning en del af helbredelsen. Patienterne lærer blandt andet om biokemi, om misbrug, sundhed og ernæring. Helbredelsen kræver eksempelvis en speciel kostsammensætning. Nogle patienter er så afhængige af

madmisbruget, at de får abstinenser og først skal nedtrappes. På Kildehøj er maden låst inde.

Ud over undervisningen er patienterne i daglige terapi-samtaler, men der er ikke planlagte aktiviteter på hele dagsskemaet.

"Vi er også et hjem, hvor patienterne skal genfinde en daglig rutine og genlære tabte sociale og psykologiske færdigheder. Vi rehabiliterer, genopbygger patientens personlighed og liv."

Santini viser vej tilbage til Kildehøjs tofløjede hoveddør.

"Hospitalet, er det dit værk?"

"Ja."

Rachel Santini er en kvinde med en mission.

Ordforklaring:

Somatisk: fysisk

Endorfin: en del af et hormon i hjernen

Borderline: grænse (psykotisk)

Biokemi: læren om organismers kemiske sammensætning og om kemiske processer i disse, for eksempel stofskiftet.

Statens Institut for Folkesundhed vurderer på baggrund af sin rapport "Risikoadfærd for udvikling af spiseforstyrrelser blandt danske kvinder", 2002, at en fjerdedel af unge kvinder i alderen 16-20 år har en adfærd, der kan indebære en risiko for udvikling af egentlige spiseforstyrrelser. Blandt de 16-59årige kvinder vurderes 11 procent at have en risikoadfærd for at udvikle spiseforstyrrelser.

Kort om Kildehøj:**Ledelse**

Hospitalsdirektør og daglig leder:
Kultursociolog og ernæringsfysiolog
Rachel Santini
Erhvervsansvarlig læge: Speciallæge
i psykiatri og misbrugsekspert
Henrik Rindom.

har valgt, at overskud går til fem sundhedsrelaterede formål, blandt andet at forebyggelse af spiseforstyrrelser samt andre livsstilssygdomme opprioriteres.

Læs mere om Kildehøj, behandling, priser og tilbud på:
www.kildehoj.com

foto: Simon Knudsen

Behandlerteam

Arbejder tværfagligt og består blandt andet af læge, psykolog, psykiater, psykoterapeut, kropsterapeut, socialrådgiver og ernæringsrådgiver.

Sengepladser

Hospitalet råder over 15 sengepladser til intensiv døgnbehandling.

Videnscenter

Kildehøj bidrager også med en præventiv funktion i form af vidensformidling på sundhedsområdet.

Kursustilbud

Diverse kurser tilbydes som dagskurser, gå-hjem-møder, aften eller weekend.

Almen fond

Kildehøj drives af en almen fond, der

Debatarrangement**- om madmisbrug, myter og facts**

Dato: torsdag den **13. oktober** 2005

Tid: klokken 17.00

Sted: Kildehøj, Kildehøj Alle 1, Nivå

Entré: 95 kroner

Tilmelding på telefon: 49 26 02 88

Arrangør: LOF Øresund

Links:

Rigshospitalets Anoreksiklinik
www.rigshospitalet.dk/rh.nsf/Content/anoreksiklinikken

www.anoreksi.dk

LMS, Landsforeningen mod spiseforstyrrelser
www.spiseforstyrrelser.dk

LANDSSTYRELSEN

Forkvinde

Karen Hallberg
Havnegade 33, 2 th.
1058 København K
3315 6940
kl.hallberg@get2net.dk

Næstforkvinde

Agnes Bræmer
Banegårdsvej 2A
7620 Lemvig
3324 2262 / 2512 3832
agnesbraemer@hotmail.com

Tinne Stubbe Østergaard
Trige Centervej 34
8380 Trige
8623 1231
bnaa0005564@bolignet-
aarhus.dk

Suppleanter

Gry Pedersen
Pilehøjvej 2
2750 Ballerup
4464 9698
Pederseng@sol.dk

Kasserer

Agnes Østvand
Håndværkervej 169
8600 Silkeborg
8686 7357 / 3029 7357
agnes@ostvand.dk

Medlemmer

Edith Hansen
Gl.Hellebækvej 5c
3000 Helsingør
4921 6284
Edithogjonas@mail.tele.dk

Gurli Jensen
Katsigvej 43, Skærum
9900 Frederikshavn
9847 3449
hedebakken@get2net.dk

Helen Stensbæk Schrøder
Assensvej 98
5771 Stenstrup
6324 0030
helen@mail.tdcadsl.dk

Buffy Lundgren
pt.Philadelphia, USA
buffy.lundgren@gmail.com

LOKALE KREDSE

Frederikshavn / Sæby

v/ forkvinde
Alice Fredborg Sørensen
Karetmagervej 24
9300 Sæby
9846 1660

Hellerup

v/ forkvinde
Susi Alsfelt Riise-
Knudsen
Fortunvej 41
2920 Charlottenlund
3964 4010

Hjørring

v/ kontaktkvinde
Else Andreasen
Frejasvej 42
9800 Hjørring

Thy / Mors

v/ kontaktkvinde
Mette Lund
Fuglesøparken 32
7900 Nykøbing Mors

Kolding

v/ kontaktkvinde
Inger Olsen
Haslevej 15
6000 Kolding
7552 3517

København

v/ forkvinde
Dorte Schiønning
Andersen
Ledagersti 17
2720 Vanløse
3874 1924
tid@get2net.dk

Lyngby-Virum-Søllerød- Gladsaxe

v/ forkvinde
Ulla Lundbye
Nybrovej 271
2800 Kgs. Lyngby
4588 8738
sofiton@get2net.dk

Odense

v/ kontaktkvinde
Hanne Bille
Hjallesegade 11,C3
5260 Odense S
2628 8083
bille@odense.kollegie-
net.dk

Roskilde

v/ kontaktperson
Henriette Koefoed
Landevejshøjen 17,
Højby
4320 Lejre
4648 1143

Horsens

v/ forkvinde
Lis Ørnstrup
Charlotteparken 14
Stensballe
8700 Horsens
7565 7457

Vejle

v/ forkvinde
Kirsten Dalager
Horsvangen 10
7120 Vejle
tlf 7581 5346 / fax 7571
2084
Kirsten.Dalager@skole-
kom.dk

Aalborg

v/ kontaktkvinde
Helle Ahlgreen-Ussing
Sebbersundvej 29, 2 tv.
9220 Aalborg Ø
9815 2135

Århus

v/ kontaktperson
Søren Sylvest
Borggade 16, 2 th.
8000 Århus C
tlf 8620 2740 / fax 8620
2742
s.sylvest@webspeed.dk

DK åbner krisecenter

Af Edith Hansen, forkvinde,
Dansk Kvindesamfunds Krisecentergruppe

Efter fem års indsats er Dansk Kvindesamfunds Krisecenter en realitet. Centret åbner den 1. november på Frederiksberg, hvor vi vil skabe gode rammer for otte voldsramte/truede kvinder og deres børn. En gruppe ulønnede frivillige kvinder tager fat på det spændende og samfundsnyttige arbejde med at hjælpe de mange voldsramte kvinder, der har brug for at komme i sikkerhed og starte et nyt liv.

I maj 2003 modtog krisecentergruppen besked om, at Socialministeriet havde reserveret en bevilling til centret. For at få bevillingen udbetalt skulle vi dokumentere, at projektet var realistisk. Det kunne vi den 1. juli i år, hvor krisecentergruppen havde truffet forhåndsaf tale om en ejendom, om et samarbejde med Frederiksberg Kommune og et antal frivillige, der havde meldt sig til arbejdet. Oplysninger om disse forhold samt en kort rapport om det hidtidige arbejde blev afleveret i Socialministeriet. En uge senere havde vi penge til at gå i gang for.

Huset på Frederiksberg er en fireetagers bygning på lidt over 500 kvm samt kælder.

Krisecentret vil tage imod kvinder af alle nationaliteter og i alle aldre. En etage indrettes specielt til, at kvinder med fysisk bevægelseshandicap kan bo der. Også kvinder med syns- og hørehandicap er velkomne. Mange kvinder vil have børn i forskellige aldre med, og krisecentret bliver et hus fuld af liv, af lettelse, af sorg, af vrede, af latter, af intensitet og arbejdsglæde.

Opgaverne i centret løses af en stor gruppe ulønnede frivillige og enkelte lønnede medarbejdere. Alle arbejder ud fra et kvindeperspektiv og et kønspolitisk grundlag. Det betyder blandt andet, at kvinder hjælper kvinder, og at den vold, beboerne i krisecentret har været udsat for, opfattes som et udtryk for, at samfundet stadig er mandligt domineret.

Arbejdet som frivillig består i at besvare telefon, tale med kvinder og børn, åbne døren, hygge, hjælpe med

praktiske ting og lytte. Man kan også deltage i arbejdet uden at have den tætte kontakt med beboerne og i stedet påtage sig praktiske opgaver som for eksempel at ordne genbrugsen eller hjælpe med at sende materialer ud med mere.

Man skal have lyst til at støtte kvinder og børn på en fordomsfri og positiv måde. Selvfølgelig er arbejdet omfattet af tavshedspligt.

At være frivillig i et krisecenter har for mange frivillige betydet, at man er blevet bedre til at forstå både sig selv og andre på en nuanceret måde. Den indsigt, man får gennem det frivillige arbejde, kan bruges i eget personlige liv på for eksempel jobbet, i studiet eller i familien.

Skulle nogle af Kvinden&Samfundets læsere have lyst til at være med, så send en e-mail til danskkvindesamfund@mail.dk eller skriv eller ring til Dansk Kvindesamfund, Niels Hemmingsensgade 10, 3.sal, 1153 København K - telefon 33 15 78 37.

Cafémøde om Spanien - et nyt ligestillingspolitisk foregangsland Hvad kan vi lære i Danmark?

Lørdag 17. september, klokken 11-14 på Borup Højskole, Frederiksholms Kanal 24, st., København K

I Spanien arbejder man på højtryk med at skabe ligestilling mellem mænd og kvinder. Og arbejdet går hurtigt. Den nye regering vil se resultater og satser ikke kun på kampagner og holdningsændringer. Regeringen er selv gået i spidsen med at udpege lige mange ministre af hvert køn.

MEP Britta Thomsen og Jane Korczak, 3F, har bedt Encarnación Orozo Korpas fra det spanske ligestillingsministerium komme og fortælle om Spaniens nye ligestillingslovgivning.

Øvrig paneldeltager er Elisabeth Flensted-Jensen, projektchef i TDC.

Alle interesserede er velkomne. Ligestillingssnakken foregår under uformelle former, og der bliver mulighed for at stille spørgsmål. Tolk er til stede.

Entre og brunch: gratis

Tilmelding: Helle Pedersen, 3F,

på telefon 70 300 300 – lokal 20531

eller på mail helle.pedersen@3f.dk

- oplys navn og mailadresse ved tilmelding

Arrangør: Fagligt Fælles Forbund

Program for DK-kredsnetværksmøde i Silkeborg

Den 8. - 9. oktober 2005, Beboerhuset, Håndværkervej 189

Lørdag:

- kl. 13.00 - ankomst, en let frokost
- kl. 13.30 - orientering om økonomi, gennemgang af regnskab, v. Agnes Ø
- kommunal støtte til kredsene ifølge Folkeoplysningsloven
- nyt om DK's krisecenter
- nyt om Ghanaprojektet
- Kl. ca. 15.00 Kaffe
- Kl. 15.30 - Kommunalvalg og Strukturreformens konsekvenser
Oplæg ved Tina Kjær Bach, historiker og ph.d.-stipendiat ved AUC
- Konkretisering af hvad DK skal foretage sig i forbindelse med valgkampen
- kl. ca. 17.30 Pause
- kl. 18.30 Fællesmiddag
- kl. 20.00 - Eventuelt: Filmforevisning: "På Tværs af Grænser", en dokumentarfilm af Esther Heller om tvangsægteskaber og arrangerede ægteskaber i Danmark, Norge og England

Søndag:

- kl. 09.00 Fælles morgenmad
- kl. 09.45 - Diskussion af kredsenes oplæg til ændringer/omskrivning af DK's politiske mål.
Forslag indsendes til sekretariatet på forhånd og udsendes til deltagerne inden mødet
- kl. 11.15 - Visioner for DK's fremtid
- kl. ca. 12.30 Frokost
- kl. 13.15 - Evaluering af mødet
- kl. 13.45 - Travetur langs Gudenåen/eller besøg på det nye kunstmuseum i Silkeborg

Tilmelding senest den 30. september

Det er muligt at overnatte på gulvet i mødelokalet. Enkelte kan overnatte privat, og liste over bed & breakfast i området kan fås ved henvendelse til sekretariatet 33 15 78 37. Desuden kan man få tilsendt et kort over området. Information om, hvordan man når Håndværkervej i privat bil eller med offentlige transportmidler, fås ved henvendelse til Agnes Østvand 86 86 73 57.

Program efteråret 2005 for DK – Kolding

Onsdag 26. oktober klokken 19.30:

Koldingkredsen markerer sin **100-års fødselsdag**

- fødselsdagskaffe med kage

- "Kvinders sprog – mænds sprog"

ved forfatteren **Runa J. Kähler**

Gratis adgang for alle, også ikke-medlemmer

Sct. Jørgens Gård, Kirkesalen

Mandag 7. november klokken 19.30: Dokumentarfilmen

DEN TALENDE MUSE (103 minutter)

Med dansk stumfilms ukronede dronning og verdens

første filmdiva Asta Nielsen

Danmark 2003 – instruktør Torben Skjødt Jensen

Mandag 21. november klokken 19.30: Dokumentarfilmen

SKITSER TIL PORTRÆT AF EN MALER

– EN INTERAKTIV FILM OM VIBEKE TØJNER (53 minutter)

Danmark 2004 – instruktør Jesper Jargil

Mandag 5. december klokken 19.30: Dokumentarfilmen

MANDEN DER ELSKEDE HAUGESUND (60 minutter)

Norge 2003 – instruktørerne Jon Haukeland, Tore Volban

Samtlige film vises på Kolding Teater i lokalet "Skovbrynet"

Adgang er gratis

Program efterår 2005 for Århuskredsen

Den 8. november klokken 17.00-19.30:

"Ligestilling i regionerne" på **Kvindemuseet** med opstillede kvinder til de nye regionsråd.

Den 9. november klokken 19.00-21.00:

"Kvinderne i kommunalpolitik"

i **Receptionslokalerne på Århus Rådhus**, alle partierne er inviteret til at holdet et oplæg.

Derudover planlægger vi møder med titlerne "Børn og karriere", "Indvandrerkvinder" og "Prostitution".

Dannerhuset har ansat direktør

Dannerhuset har ansat Vibe Klarup Voetmann, 36 år, som direktør. Stillingen er nyoprettet og er en følge af, at Dannerhuset har vedtaget en ny organisationsstruktur.

Vibe Klarup Voetmann er 36 år og kommer fra en stilling som chef for Sammenlægningssekretariatet for Ledøje-Smørum/Stenløse/Ølstykke Kommuner. Hun har desuden erfaring med frivilligt og kvindepolitisk arbejde fra bestyrelsesposter i Reden København og KFUKs Sociale Arbejde.

Stillingen som direktør er oprettet i forbindelse med, at Dannerhuset har vedtaget en ny organisationsstruktur. Den nye struktur betyder blandt andet, at ansvaret for den daglige drift og administration af Dannerhuset fremover bliver placeret hos en direktør. Desuden skal direktøren styrke Dannerhusets profil i offentligheden.

Vibe Klarup Voetmann tiltræder stillingen per 1. november 2005.

For yderligere information kontakt Kari Partapuoli, Frivilligkonsulent og Projektleder, telefon 27 20 30 82 eller 33 37 90 61 eller e-mail frivillig@dannerhuset.dk

Nekrolog

Dansk Kvindesamfunds Koldingkreds ved Inger Olsen, Haslevej 15 - 6000 Kolding

Ritta Koefoed Nielsen, Søgade 14 i Kolding, døde den 26. maj. Hun havde i adskillige år været æresmedlem af Dansk Kvindesamfunds Koldingkreds, velfortjent efter en mangeårig indsats.

Ritta blev født i Aalborg den 7. marts 1915 og nåede således at fejre sin 90-års fødselsdag med familie og venner, mens kræfter og helbred endnu var dertil. Som ganske ung blev hun medlem af DK's Aalborgkreds. I 1940'erne flyttede hun til Kolding, en

flytning vi i Kolding var godt tjent med. Ritta var i flere år medlem af Koldingkredsens bestyrelse, og i en længere årrække var hun den praktiske leder af DK's Rådgivningskontor. Her var hun meget vellidt af både rådgivere og klienter.

Det er få landsmøder, Ritta ikke har deltaget i. På landsmødet i Rebild i 2001 havde hun den glæde at være 70-års jubilar som DK-medlem.

Ud over sit kvindepolitiske engagement var Ritta aktiv på mange felter: Amatørteater, folkedans og svømning havde hendes store interesse, og det var med vemod, at hun de seneste år måtte afstå fra sin ugentlige dans og

svømning. I familien var Ritta et samlingspunkt for flere generationer, ung af sind som hun var.

Jeg lærte Ritta at kende i 1960'erne, hvor jeg selv blev medlem af Dansk Kvindesamfund. Vort bekendtskab udvikledes gennem årene til et ven-skab. Ritta var næsten aldrig i dårligt humør, og hun var i besiddelse af et gåpåmod, som man måtte beundre hende for.

Hun efterlader et tomrum både i DK og for mig privat. Vi vil mindes Ritta i taknemmelighed.

Inger R. Olsen

EVAs ARK

Valkendorfs-gade 16. 1.sal (ved Strøget bag Helligåndskirken) 1151 København K. Telefon 33 32 18 24 www.evasark.dk

Program for møder efterår 2005

Kvinder med udenlandsk baggrund og danske kvinder.

Alle er velkomne. Tilmelding er nødvendig, helst to dage inden mødet. Det koster ikke noget at deltage, kaffe/te/kage 15 kroner. Ændringer kan forekomme

September

- * Tirsdag den 13. Kl. 16.30 – 18 Hyggemøde og introduktion til EVAs ARK
- * Fredag den 23. Kl. 16.30- 21.30 Temamøde: Psykisk selvforsvar
- * Tirsdag den 27. Kl. 16.30- ca. 19 Temamøde: Kvinder, sundhed og forebyggelse (især yngre kvinder)

Oktober

- * Mandag den 3. kl. 12-13.30 Uformel frokost tag med til fællesbord
- * Tirsdag den 25.kl. 16.30- ca. 19 Temamøde: Om demokrati og valg (kommunalvalg) Hvad, hvordan hvorfor, ikke hvem!

November

- * Onsdag den 2. kl. 16.30-ca. 19 Temamøde:Kvinder, kvindesygdomme og sundhed (især voksne kvinder)
- * Mandag den 7. kl. 16.30- ca. 18.30 Hyggemøde og introduktion
- * Lørdag den 19. kl. 13-18 Temamøde: Psykisk selvforsvar
- * Mandag den 28. kl. 12-13.30 Uformel frokost tag med til fællesbord

Om samtalegrupper, netværk, individuel samtale ring for aftale.

Vi modtager også gerne besøg af for eksempel sprogklasser og andre efter aftale.

Årets gennemgående tema er kvinder og sundhed, med bl.a. 4 temamøder inkl. Om sundhedssystemet, forebyggelse, noget om ernæring og kost. Har du spørgsmål eller emner du gerne vil vide mere om, så fortæl os det.

Andre aktiviteter:

'Par på tværs', et dialogmøde med/for kvinder og mænd. Kærlighed, kommunikation, kultur? – er du par på tværs, vil du være med? Mail evasark@evasark.dk og vi arrangerer et møde.

Dialogen der blev væk

Af Edith Hansen, forkvinde i Dansk Kvindesamfunds Krisecentergruppe, sociolog, sygeplejerske og aktiv i arbejdet for voldsudsatte kvinder siden 1985

Er det rigtigt, at den ringe opmærksomhed og problemløsning af vold mod kvinder i Danmark skyldes manglende professionalisme?

Det hævder psykolog Helle Øbo Petersen (HØP), leder af Dialog mod vold - et behandlingstilbud til voldelige mænd. HØP afslører en forbløffende uvidenhed om de barrierer, der hidtil har præget indsatsen mod vold mod kvinder i Danmark. Hun har ikke brugt tid på at sætte sig ind i de samfundsmæssige vilkår for det arbejde, som er gjort af frivillige og medarbejdere ved krisecentrene.

Et arbejde som sammen med den stigende internationale opmærksomhed siden 1995 er faktorer, der har haft betydning for, at der omsider er kommet handleplaner og afsat økonomiske midler til området. Det har der været kæmpet for, siden det første krisecenter blev oprettet i 1979. Dialog mod vold er en konsekvens af den øgede politiske opmærksomhed.

For hvad er professionalisme?

Krisecentrene har brugt mange kræfter på at overleve økonomisk og for at synliggøre den vold, som kvinder udsættes for. Det har betydet, at mange ressourcer er brugt på at sikre beskyttelse, støtte og hjælp til de kvinder og børn, som har været nødt til at flygte fra volden.

Siden begyndelse af 1980'erne har krisecentrene mødtes til landsmøder, man har nedsat forskellige arbejdsgrupper, som har fordybet sig og påvirket de politiske processer til gavn for voldsramte kvinder. Grupperne arbejdede med blandt

andet krisecentrenes økonomiske grundlag og situation, med kvinders retsstilling og med børn på krisecentre. Fra midten af 1980'erne kan nævnes arbejdet med landsstatistikken, som var et vigtigt forarbejde til den nu etablerede, offentlige statistik, som udarbejdes af en statslig myndighed. Krisecentrene har været vigtige samarbejdspartnere for den forskning om børn og vold, som Else Christensen har gennemført (1990).

Arbejdsgruppen "Kvinders Retstilling" har i analyser påpeget mangler og problemer gennem kommentarer til straffe- og retsplejeloven, undersøgelser og handlingsplaner gennem henvendelser til myndigheder og offentligheden (Hansen 1992, Mogensen og Nielsen 2000, Clemmensen 2001).

Arbejdet har været præget af den faglige indsigt og sociale indignation, som konfrontationen med voldsudsatte kvinder giver. Mange af de frivillige har oven i denne faglighed haft en uddannelse, som har perspektiveret de problemstillinger, de har mødt. Der har dermed været tale om en dobbeltfaglighed og -professionalitet.

Desværre har offentlige myndigheder ikke integreret de indsigter, som krisecentrene har opnået, på samme måde, som krisecentrene har integreret offentlighedens arbejdsmetoder og holdninger.

Forskning, som skulle være med til at dokumentere volden og voldens fænomen, har haft det særdeles vanskeligt.

Enkelte har taget fat på at dokumentere problemstillingen og arbejdet i deres afsluttende afhandlinger på universitetsstudier (Karpatschhof 1982, Hansen 1992, Sørensen 1994, Clemmensen 2001). I forskningsverdenen har området ikke haft bevågenhed. Som det øvrige arbejde for voldsudsatte kvinder er det behæftet med lav status.

Anderledes har det været i de øvrige nordiske lande, hvor forskning og krisecenterarbejde har haft et tæt samarbejde (Skjørten 1988, 1994). Et samarbejde mellem forskning og det praktiske arbejde for vold mod kvinder vil i høj grad være med til at nedbryde det samfundsmæssige tabu, som stadig lægger et tågeslør over området.

Nogle vil hævde, at Danmark har sat forskning i gang. Der laves kvantitative opgørelser over krisecentrenes arbejde, omfanget af vold mod kvinder og af voldsmandene. Men vi savner stadig kvalitativ forskning, som for eksempel kunne beskæftige sig med voldens fænomen, med forebyggelse, med voldens betydning for kvinders senere liv og meget andet. En forskning der kunne være med til at rykke holdningerne til voldsudsatte kvinder.

En nuancering af viden om karakteren af det hidtidige arbejde kan opnås ved at lytte til deltagerne i Det Nationale Voldsobservatorium, i Landsorganisationen for kvindekrisecentre, i Dansk Kvindesamfund og læse de undersøgelser, der trods alt er lavet i Danmark.

Lidt om kvinder og mænd

Af Sara Gjøde, studerende ved SDU

"I dag er det værste, en pige kan blive beskyldt for at være, en feminist. Mistanken alene lukker effektivt munden på de fleste teenagepiger for sættes stemplet først, er de med et så afseksualiserede i drengenes øjne at de lige så godt kunne have fået amputeret begge bryster og syet en penis på. Homegirls over det ganske danske land har derfor travlt med at ryste røv til de tekster der i øvrigt fortæller dem hvor billige, de tager sig ud, når de gør det. "Det har vi ikke noget imod" fortæller Mie på 19, for i den alder er det vigtigste at blive accepteret af drengene. Fuck at hun mister muligheden for at blive taget alvorligt, når hun om 25 år får lyst til at lufte en mere kritisk holdning. Fuck, at generationer af kvinder har kæmpet før hende for at skaffe hende en position i samfundet, hun nu sælger for at blive kaldt en frækkert i stedet for en luder. Fuck alt der ikke gør hende fuckable."

(Uddrag fra Ann Noyds kronik: 'Fræk med de unge' i Politiken, lørdag den

27. november 2004, – i forlængelse af debatten om rapkulturens sexisme og brug af ord som bitch, ho og luder. Ann Noyd er skribent på Rapshot.dk. Ann Noyd er et skribentnavn).

Hvorfor er det lige, at Mie på 19 år tænker sådan? Og hvorfor finder kvinder i det 21. århundrede sig i at blive eksponeret som sexobjekter overalt i bybilledet, musikken og i tv? Hvorfor er Danmark det eneste land, der ikke censurerer musikvideoer på MTV og Boogie TV, hvis målgruppe og reelle seere er dem, man normalt omtaler som teenagere - og børn (dette er en påstand, da jeg ikke har noget statistik at forholde mig til, men jeg vover påstanden alligevel)? Hvorfor sælger Nik og Jay, Jokeren og ikke mindst vores allesammens sexist (endnu en påstand) Niarn så godt? Hvad er det, der tiltrækker de unge piger og andre piger, og hvad er det, der gør, at de ikke kan se noget forkert i det?

Mange spørgsmål og alt for få svar.

Personligt frastøder alt ovenstående mig, der er 24 år og en helt normal - hvad angår vægt og udseende - studerende ung kvinde.

Personligt bekymrer det mig meget, når jeg ser piger, der går i alt for korte nederdele (eller er det alt for brede bæltter?) og med 'Den gyldne måge' (g-strengen) langt oppe over buksekanten. Hvor er selvfølelsen? – Og hvem i alverden er det, de ser sådan ud for? Drengene vel? – Eller hvad?

Det kvindelige idealbillede går på et podium i Paris med tøj designet af homoseksuelle mænd, der ynder en drenget og ranglet kvindekrop. Det kvindelige idealbillede findes i M! - og, det der er værre, Playboy og lignende, hvor 'Lolita' velvilligt viser det inderste (kød) frem - åbenbart til stor glæde for det modsatte køn og enkelte eksperimenterende af eget køn. Bryster der er ved at briste, og røve der strutter ud over alle grænser i et perfekt 'playboymoment', hvor 'cum

shottet' er klimaks. – Og det er det, mændene vil have. Det er i hvert fald, hvad mange unge kvinder tror - tror jeg.

Jeg kan som kvinde ikke svare på, om det virkelig er det, de vil have, men i hvert fald går det over min fatteevne, at så mange piger gør alt, hvad de kan, for at give dette til dem, der nu vil have det. - Og det går i øvrigt også udover min fatteevne, at mændene ikke snart råber op og gør noget ved billedet af de mænd, der opstår i denne forbindelse - som værende dumme sexhængende voldtægts-potente pikhoveder. Den moderne mand kan trods alt tænke, og de fleste er også i stand til at elske en kvinde for andet end hendes krop - samt generelt respektere kvinders grænser, ikke mindst!

Piger i Danmark (og de fleste andre rige nationer) sulter sig, køber tøj i dyre domme, strutter med læberne (både for oven og for ned) og ryster deres gyldne måger, hvor de går og står. Og selvom de anstrenger sig, bliver det aldrig godt nok, for hvem kan hamle op med photoshop og topmodellerne, der i øvrigt heller ikke lever det fede liv – hverken fysisk eller psykisk. De danske piger aser og maser, i takt med at selvværdet bliver dårligere og dårligere.

Da jeg var 13 år, læste jeg en bog om en pige, der havde anoreksi, og tænkte, det var frygtelig synd for hende, men forstod ikke rigtigt, hvorfor hun var så skør. Anoreksi og bulimi er frygtelige sygdomme, som især piger får, fordi de har psykiske problemer, og ikke nødvendigvis

fordi de vil ligne idealerne. Men alle de andre unge piger, der umiddelbart ikke har psykiske problemer, tænker i dag: Hmm... det var da smart, man kan bare lade være med at spise - og så er der ikke langt til Paris og Playboy - eller bare til drengenes accept og de andre pigers respekt; 'Neeej, hvor har du tabt dig - det er virkelig flot', siger veninden, 'ja nu vejer jeg 45 kg, så mangler jeg kun 5', siger pigen og tygger videre på sit sukkerfrie tyggegummi.

- Det er da sygt.

Hvor er begrebet normalvægt blevet af? I dag er man jo nærmest fed, hvis man har et BMI på 23.

Alt er så ekstremt i dag. (Jeg husker det hele som mere normalt i 90'erne, da jeg var teenager). Enten er man stærkt overvægtig som følge af Coca Colas og McD's massive indsats, eller også er man tynd som en pind. Dette har man jo set komme fra USA i mange år. Derfor er der blevet fokuseret meget på at være slank i Danmark med tiårs planer for danskernes sundhed og med forskellige 'slankeskoler', der med ideer om at holde sig fra kulhydrater eller om at tælle kalorier har tjent kassen på at lægge folks livsstil om. - Hvad er der blevet af kostpyramiden og almindelig sund fornuft?

I det hele taget er livsstil et stort tema. Og de unges livsstil er, efter min mening, blevet dybt egoistisk og alt for kropsbevidst. Især er de unge piger ramt. Måske fordi de vokser op i en reklameverden, hvor billedet af det rigtige liv med de rigtige artefakter og attributter bliver eksponeret

hvert kvarter (på TV3 for eksempel?). Er det playboy-kulturen, MTV og Boogie TV, der viser de rige, unge, smukke og villige for fuld skrue og fra alle vinkler? Eller er det en kombination af ovenstående og et samfund, hvor frisindet har sprængt alle grænser, samtidig med at nationalmelodien lyder skingert over land?

Jeg ved det ikke, men jeg er bekymret og har lyst til at slukke for nationalmelodien, tage fat i det uhåndterlige frisind, brænde Playboy, slukke for MTV og forbyde reklamer med kvinder, der har glemt deres tøj, og RÅBE til de unge piger, mine jævnaldrende, de lidt yngre og sågar også de lidt ældre - KVINDE, KEND DIT VÆRD! Du er meget mere værd, end du tror, og mindst ligeså meget værd som alle andre kvinder såvel som mænd. Hiv bukserne op og blusen ned og lev dit liv med respekt for dig selv.

Men hvem er jeg til at råbe ud til alle kvinder? Jeg, der selv er på kronisk slankekur og køber lidt for meget tøj, ramt af det der frisind med de unge og smukke placeret lige foran min fornuft. - Jeg kan kun håbe i mit stille sind, at jeg ikke er den eneste unge pige, der tænker, at noget er grueligt galt, også med mig - som den helt normale pige jeg er...

Hilsen Sara.

PS Nogen vil måske kalde mig mavesur feminist, men det er ok med mig. Hellere det end billig luder, bitch eller ho.

Bare en luder

Freelancefotografen Salome er på vej hjem fra et job ved de danske oliefelter i Nordsøen, da hun ser et kvindeligt i Esbjerg Havn. Herefter følger hun sporene ind i det danske prostitutionsmiljø og videre til Estland, hvor hun sætter livet på spil for at afsløre den russiske mafiabagmand, der står bag den organiserede menneskesmugling - trafficking.

Finalen er dramatisk, effektiv og meget overraskende.

Ann Bilde's spændingsroman er højaktuel, idet en halv million mindreårige piger og kvinder fra fattige lande hvert år kommer til det rige Vesteuropa for at leve som prostitueret. Nogle kommer frivilligt på et turistvisum. Andre bliver kidnappet,

smuglet ind og holdt som slaver. På trods af at Danmark for længst har ophævet slaveriet, og at prostitution med mindreårige er forbudt, lukker politi og lovgivere øjnene. Problemet er endda stigende.

***Tilbud til Dansk Kvindesamfunds medlemmer:** Er du DK-medlem, kan du købe bogen "Bare en luder" til halv pris, 99 kroner + porto.

Mail til forlaget-freja.dk eller ring 75 16 11 53 for at bestille bogen.

"Bare en luder"
Forfatter Ann Bilde
forlaget-freja.dk, 2004
180 sider – kroner 199*

Piger - drenge og pædagoger

Ligestillingspædagogik i praksis

Hvorfor skal børn opdrages til snævre kønsroller?

Pigerne ind i teknikken og drengene ind i omsorgen.

Nu gør I vel ikke en svejser ud af hende?

Ligestilling begynder i børnehaven.

Dette er nogle citater fra den svenske daginstitutionsleder og ligestillingskonsulent Kajsa Wahlström's bog "Piger - drenge og pædagoger". Forfatteren mener, at der først bliver ligestilling i samfundet, hvis pædago-

gerne i daginstitutionerne bliver opmærksomme på pigers og drenge adfærdsmønstre og søger at modvirke en opdragelse og en fastholden i snævre kønsroller.

Forfatteren er kommet til den konklusion, at pædagoger bidrager til, at piger og drenge har forskellige forudsætninger - forskellige muligheder for udvikling - på trods af, at ambitionen som oftest er den modsatte.

Men sådan skal det ikke være, fastslår Kajsa Wahlström. I bogen "skub-

ber" hun til pædagogerne og giver dem mange pædagogiske fif. Også til at få forældrene på banen. Ligestillingspædagogik i praksis er også i deres interesse - for deres børns fremtids skyld.

"Piger – drenge og pædagoger"
Forfatter Kajsa Wahlström
Forlaget Børn & Unge, 2005
240 sider – kroner 279

Sex thrills... AIDS kills... Beware

Indtryk fra Rwanda

Af Jakob S. Larsen

Den 9. august sad jeg og bumpede rundt bag i en firhjulstrækker i Rwanda på vej fra Gikongoro til Butare, med folk fra fire forskellige organisationer som alle bekæmper AIDS i Rwanda. Marcel på 27, en pæn ung mand, Maaza, en høj amerikansk-etiopier, en gut jeg aldrig fik fat i navnet på og Emmanuel.

Selv var jeg kommet med i firhjulstrækkeren, fordi min veninde Camilla Buch, som arbejdede for den ene af organisationerne, havde trukket i de rigtige tråde. Der foregik en livlig diskussion i firhjulstrækkeren – alle var enige om at AIDS skulle bekæmpes, men herfra delte meningene sig.

Inden jeg kom til Rwanda havde jeg læst en rapport med titlen *And then she got AIDS and died...*

Indholdet var ikke meget bedre. Sagt kort, beskrev rapporten hvordan unge piger på vej til at blive kvinder er i en udpræget modsætningsfyldt situation. Ægteskabet er på langt sigt hovedformålet for den unge kvinde med at indlede et kæresteforhold: Uden ægteskab ingen familie, uden familie ingen forsørgelse i alderdommen.

I den ideelle verden forholder det sig sådan, at en pæn pige afholder sig fra sex indtil hun bliver gift, får børn og er "en god hustru".

I den reelle verden forholder det sig derimod sådan, at den unge kvinde

dårligt kan komme udenom at dyrke sex med sin kæreste hvis hun ønsker at opretholde de økonomiske fordele og den sociale status - summa summarum; sit potentiale for overhovedet at kunne blive gift - som kæreste-forholdet giver hende.

For slet ikke at tale om, at pigerne selv har lyst.

Afholdenhedskampagner, fortsatte rapporten, har forstærket opfattelsen af at det er en synd at bruge et kondom, for det tyder på at den unge kvinde er prostitueret. Og rapporten konkluderede at det er så godt som umuligt for en ung kvinde at forhandle sig frem til sikker sex.

Det foregår derimod på den måde, at hun – for at opretholde illusionen om at hun er en pæn pige – siger nej med munden og ja med kroppen. Man kan sige, at det er en betingelse for illusionens opretholdelse, at kvinden intet ansvar har eller tager for det som foregår, men lader dette ansvar hvile på den mandlige part.

Ikke en position der giver den unge kvinde oplagte muligheder for at hive et kondom frem og fortælle ham at det skal være sikker sex.

Men hvad er det nu for afholdenhedskampagner som rapporten omtaler? Det er først og fremmest PEPFAR – Bush-administrationens storstilede femårsplan for at bekæmpe AIDS. Det

er mange penge det drejer sig om, og alene derfor har PEPFAR stor indflydelse på hvordan AIDS bekæmpes i Rwanda – og mange andre steder. Der er blot den hage ved det, at det er en betingelse for alle projekter, der finansieres af PEPFAR, at kondomer ikke må udbredes til den almindelige befolkning, men kun til "højrisikogrupper" som det kaldes; soldater, prostituerede, politimænd og indsatte.

Grunden er amerikansk indenrigspolitik: de højreorienterede, religiøse kredse som Bush er afhængig af, ser udbredelsen af kondomer som en moralsk glidebane ned i promiskuitetens dybder. På dette område ligger PEPFAR helt på linie med den katolske kirke som står ganske stærkt i Rwanda.

Og hermed er vi tilbage til diskussionen bag den bumpende firhjulstrækker på vejen fra Gikongoro til Butare, sat i gang af Marcel der hævdede, at det ledte til promiskuitet at gå rundt med et kondom på sig.

Diskussionen startede på det overordnede plan: Maaza påpegede overfor Marcel at et land som Brasilien havde sagt NEJ til de mange rare dollars til AIDS-bekæmpelse som den amerikanske regering havde tilbudt i forbindelse med sit PEPFAR-program. Grunden var, sagde Maaza, at Brasilien ikke ønskede at smadre en

succesfuld kondomkampagne.

Marcel's svar hev diskussionen ned på et mere konkret niveau, idet han hævdede, at kondomer forhindrede den meget eftertragtede kuyanza; våd sex.

(Senere på aftenen, da fyrene gik sammen ud for at spise og der gik herremiddag i den, uddybede Emmanuel dette med den våde sex for mig, og forklarede - ikke uden et islæt af national eller måske regional stolthed - at heromkring sprøjtede kvinderne gerne i omegnen af en halv liter væske ud af de ædlere dele, og kom man ikke op omkring de mængder, kunne det ikke siges at være vellykket sex.

- En oplysning der gjorde mig noget blegnæbbet, og en blegnæbbet mzungu; hvid mand er et sjovt syn i Afrika. - I øvrigt, sagde Emmanuel, er det med at man ikke kan opnå kuyanza på grund af et kondom, en gammel travet, noget værre fis, som ikke har hold i virkeligheden).

Snart blev Marcel dog endnu mere personlig, og bekendtgjorde, at han ville give os et testimony; et vidneudsagn.

Han havde engang, sagde han, været meget tæt på at elske med en kvinde. Han var da kommet i tanke om, at han jo intet kondom havde på sig, var kommet til sig selv og havde ikke gennemført det. Marcel's konklusion på sin egen historie var, at det var manglen på et kondom der havde forhindret ham i promiskuitet og dermed fra en synd, for en synd er det jo at gå i seng med nogen, som man ikke er gift med.

Heromkring stod Maaza af, og Marcel fortsatte med at sige, at hvis man har et kondom i lommen, vil man også

tænke på at bruge det. Det er ligesom at have en kuglepen i lommen; der er en grund til at man har den på sig. Emmanuel greb meget hurtigt den med kuglepennen og påpegede overfor Marcel, at den kuglepen som han faktisk havde i brystlommen, gik han jo ikke rundt og tegnede på alt muligt med, vel? Han tog den kun frem og brugte den til noget, hvis der var en grund til det.

Og da den kontante stil nu var lagt, fortsatte Emmanuel med at tage gas på Marcel ved at uddybe betydningen af det ord som Marcel havde brugt til at sige at han havde været "tæt på" at ende i seng med en kvinde.

Ifølge Emmanuel havde Marcel brugt en formulering der mere end antydede, at han i såvel moralsk som bogstavelig forstand havde været centimeter, måske millimeter fra den store glidebane i både fysisk og overført forstand.

Jeg kom til at tænke på de spredte bemærkninger, som Camilla var kommet med om problemerne med at få donorerens verdensopfattelse og hensigtsmæssigheden af de projekter, som organisationen kørte, til at gå op i en højere enhed.

En ret stor del af organisationens midler kom nemlig fra ovennævnte PEPFAR.

Jeg forstod, at kunsten er at kanalisere PEPFAR-midlerne ud til projekter, der distribuerer kondomer til højrisikogrupper, når PEPFAR samtidig ikke vil have at der åbenlyst agiteres for kondomer overfor unge mennesker. Her må organisationen sno sig: Den må godt besvare spørgsmål fra unge mennesker om kondomer, men den må ikke åbenlyst promovere kondomer som den bedste metode til at undgå AIDS.

- Det som jeg mest af alt har imod PEPFAR, sagde Camilla, er at vi ikke direkte må opfordre unge til at bruge kondomer, men i stedet skal fortælle dem at de skal vente med at have sex.

- Men den måde som PEPFAR i det hele taget fungerer på, er faktisk endnu værre, fortsatte hun:

- PEPFAR pumper så mange penge ind i modtagerlandene som muligt, de trykker deres dagsorden ned over hovedet på regeringerne, men de er ligeglade med at udvikle og styrke landenes egne sundhedssektorer, de er ligeglade med sundhedspersonalet, og alle andre som laver oplysningsarbejde.

Camilla lod et par ord falde om udfordringerne i at samarbejde med religiøse organisationer. Det var nødvendigt for at kunne nå ud til så mange som muligt på et et snævert budget.

- Bare det at få nogle religiøse ledere til at tale om kondomer og anerkende at for eksempel et ungt, gift par, hvor den ene er HIV-smittet, godt kan bruge kondom, er et stort fremskridt, sagde hun.

Diskussionen i firhjulstrækkeren var symptomatisk, idet den i meget letfattet form ridsede nogle grundlæggende divergerende holdninger til sex og kondombrug op. I en vis forstand var den dog også vildledende, fordi den kunne give det indtryk, at organisationerne enten var for eller imod kondomer til den almindelige befolkning.

Som Camillas bemærkninger antydede, forholdt det sig snarere sådan, at diskussionen også foregik internt i hver enkelt organisation.

Skulle jeg selv nævne noget som jeg finder rammende for disse modsætninger, ville jeg vælge to forskellige

Foto: Jakob S. Larsen

"Det er min ret - det er mit liv." Står der under kvinden på plakaten, der oplyser om kondomer. Teksten viser ønsket om den ideelle verden i Rwanda, en mand foran teksten under kvinden på plakaten viser den reelle verden.

plakater. Den ene er meterhøj og hænger på et meget stort billboard midt i en rundkørsel i Kigali.

Dens budskab er fascinerende og tve-tydigt:

"Sex thrills... AIDS kills... Beware..."

- Hvad er det egentlig, tænker jeg, denne plakat vil have folk til at gøre? Hvad det end er, fremgår det ikke klart af plakaten, som jo bare fortæller folk at de skal tage sig i agt. - Og jeg gætter på at grunden er, at mere detaljerede påbud eller anbefalinger på et så offentligt sted, ville løbe ind i heftig kritik fra enten den ene eller den anden kant.

Den anden plakat er cirka en halv meter høj, falmet blå, og hænger på en væg i et ungdomscenter som dri-

ves af organisationen som Camilla arbejder i.

Plakaten forestiller en ung kvinde, der står op ad en skranke. Bag skranken er der pakker med de kondomer som organisationen distribuerer, og som kvinden åbenbart vil købe. Kvinden kigger direkte ud på beskueren. Teksten er på kinyarwanda og betyder:

"Det er min ret - det er mit liv."

Jakob S. Larsen var i Rwanda fra 26. juli til 16. august i år på et rejsestipendium fra DANIDA. Formålet med besøget var at undersøge og formidle oplysninger om seksual- og retspolitik i Rwanda

Dansk Kvindesamfund
Niels Hemmingsensgade 10, 3 sal
1153 København K

Returneres ved varig adresseændring

Modtager
Adresse
Postnr. og by

LEDER

Så sæt dog handling bag de smukke ord...

Kronprinsesse Mary føder snart. Lige siden det blev kendt, at hun er gravid, er der blevet talt om, at der skulle indføres ligestilling i kongehuset. Jeg var blandt de, der troede, at ændringen i tronfølgerloven ville blive anledning til at gøre vores grundlov tidssvarende.

Men desværre, der er ikke folketingsflertal for en ændring. Og det er ærgerligt set fra min position. Ærgerligt fordi grundloven ikke indeholder begreber som ligestilling og menneskerettigheder.

Jeg savner, at der sættes handling bag alle de smukke ord om, at det danske samfund bygger på ligestilling kønnene imellem.

Jeg vil nævne nogle tilfældige områder, hvor jeg finder kønnenes repræsentation yderst kritisabel:

- at Folketingets præsidium består af fem mænd
- at Undervisningsministeriets Fælles Kanon gældende for faget dansk i de ældste klasser i folkeskolen består af værker af 13 mænd, én kvinde og folkeviser (sandsynligvis også forfattet af en mand)
- at Folketinget ikke har mod til at gennemføre en lovgivning omkring barsel, der giver en reel mulighed for ligestilling på området
- at da Folketinget skulle udpege fire folketingsmedlemmer

i forbindelse med den nye EU-traktat, valgte man fire mænd, og ligestillingen bestod i, at der var to EU-tilhængere og to EU-modstandere.

Medierne kan også passende få et drag over nakken, når nu "hætten er taget af pennen":

- hvorfor udgør mænd cirka 75 procent af de interviewede eksperter?

- at dømme ud fra de rosede omtaler i forbindelse med fødselsdage, jubilæer og lignende skulle man tro, at befolkningsgruppen over de 50 næsten udelukkende er mænd.

Erhvervslivet taler også om ligestillingens velsignelser, og så undrer det mig såre, at den nye direktions i DONG består af otte mænd.

Kvinder og mænd er forskellige, denne forskellighed bør være ligelig repræsenteret overalt i samfundet.

Karen Hallberg
Landsforkvinde,
Dansk Kvindesamfund